

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

**на тему «Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства
в сучасних умовах**

Виконав: студент 4-го курсу, групи 401-Еф
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Радченко О.О.
Керівник: к.е.н., доцент Скриль В.В.
Рецензент:

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Радченко О.О.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі
Радченко О.О.

Полтава, 2021 року

ВСТУП

Сучасні умови господарювання вітчизняних підприємств характеризуються рядом негативних факторів: політико-економічною нестабільністю, загальним зниженням платоспроможності населення, втратою досить ємного ринку збуту в складі Донецької та Луганської області, загроза розгортання військового конфлікту на сході України тощо. У 2020 р. до усіх загроз додалася ще й пандемія Covid-19, яка обмежила діяльність великої кількості підприємств та знизила активність споживачів. У таких умовах підприємства повинні шукати внутрішні резерви щодо підвищення ефективності своєї діяльності. Основні з них криються у забезпеченні ефективного використання фінансових ресурсів підприємств. Саме з цієї позиції обрана тема для дослідження вбачається як досить актуальною.

Велика кількість сучасних теоретиків вивчали та досліджували питання ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Зокрема: Багацька К.В., Близнюк О.П., Боднар О.А., Бражник Л.В. Бровко Л.І., Васюник Т.І., Гаврилко П.П., Гвоздєй Н.І., Глушко А.Д., Григораш Т.Ф., Гудзь О.Є., Домбровська С.О., Журавльова Т.О., Завора Т.М., Катан Л.І., Кравченко О.А., Ксьодз С.М., Курінна О.В., Леось О., Міняйленко І.В., Тарасенко І.О., Хачатурян С.В. та інші. Саме праці цих відомих вчених стануть основою для проведення нашого дослідження. Велика кількість досліджень підтверджує високу актуальність обраної теми.

Метою дослідження є узагальнення теоретичко-методичних засад оцінки та аналізу фінансових ресурсів підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх використання ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Основними завданнями дослідження є такі:

– дослідити сутність, значення та зміст фінансових ресурсів підприємства;

- вивчити структуру та напрями використання фінансових ресурсів підприємства;
- розглянути методичні підходи до аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах;
- надати загальну характеристику діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»;
- провести аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»;
- здійснити аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»;
- виявити резерви збільшення фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»;
- розробити апрактичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Об'єкт дослідження є процес оцінки ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Предметом дослідження є теоретичні, прикладні та методологічні підходи до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Інформаційною базою дослідження є чинна законодавча база України, офіційна фінансова звітність ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр., наукові праці вітчизняних та іноземних вчених, матеріали мережі Інтернет.

У процесі дослідження будуть використані такі методи: теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, статистико-економічні та техніко-економічні методи, планування та прогнозування, коефіцієнтний аналіз тощо.

Загальний обсяг роботи складає 102 сторінки комп'ютерного тексту, що включає 21 таблиць та 32 рисунки. Список використаних джерел містить 92 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Сутність, значення та зміст фінансових ресурсів підприємства

У контексті якісних перетворень економічної системи фінансові ресурси підприємства відіграють ключову роль в забезпеченні ефективного його функціонування та водночас є домінуючим фактором у процесі розширеного відтворення. З метою продовження функціонування в ринкових умовах, вітчизняним підприємствам необхідно не лише підтримувати фінансову стабільність і платоспроможність, але й ефективно управляти процесом використання та генерації фінансових ресурсів. Так, як фінансові ресурси є джерелом, що створює всі інші ресурси, їх ефективне управління є однією з основних передумов, що характеризують здатність підприємства пристосовуватися до мінливих умов господарювання.

Щоб зрозуміти суть категорії «фінансові ресурси» необхідно звернутися до етимологічного змісту цього поняття. Зазначимо, що слово «ресурс» у перекладі з латинської «resurgo» дослівно означає «виникають знову», а у перекладі з французької мови – допоміжний засіб (певні засоби, інструменти, запаси тощо). Якщо звернутися до українського тлумачного словника, то у ньому слово «ресурси» трактується як «засіб, можливість, якими можна скористатися у разі потреби; грошові цінності, джерелом фінансових доходів» [6]. Що стосується поняття «фінанси», то дослівно з французької мови воно перекладається як «грошові кошти». Поєднання цих двох слів дозволяє дати наступне тлумачення поняттю «фінансових ресурсів», як «платежі, що виникають у відтворювальному процесі і характеризують колообіг, трансформацію та поверненість грошових коштів» [87].

Слід зазначити, що питанню дослідження природи та сутності поняття «фінансові ресурси» у науковій літературі присвячено велику кількість

наукових праць та вчень. Перші дослідження цієї економічної категорії датовані, що V ст. до н. е., коли вперше імперії почали розуміти роль фінансів та займалися пошуком шляхів їх нагромадження. Після цього до фінансових ресурсів щороку приділялася більша увага. Основний же внесок у дослідження сутності поняття «фінансові ресурси» зроблено у XIX та XX ст. н. е. У цей проміжок часу науковці, що займалися дослідженнями в області фінансів дали варіанти трактування поняттю «фінансові ресурси», а також визначили їх головні ознаки, джерела формування, особливості мистецтва раціонального управління ними [73]. По нинішній час не припиняються дослідження присвячені питанню фінансових ресурсів.

Детальний аналіз та узагальнення наукової літератури дозволило у таблиці 1.1 систематизувати основні підходи щодо визначення сутності категорії «фінансові ресурси».

Таблиця 1.1

Основні наукові підходи щодо трактування поняття «фінансові ресурси»

Автор, джерело	Фінансові ресурси – це
1	2
Л.В. Бражник [14]	«сукупність всіх грошових коштів, які є в розпорядженні держави, підприємств, організацій, установ для формування необхідних активів з метою здійснення всіх видів діяльності як за рахунок доходів, накопичень і капіталу, так і за рахунок різного виду надходжень»
С.О. Гуткевич [33]	«кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань»
І.М. Зеліско [42]	«власні та позичкові грошові фонди цільового призначення, які формуються у процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту й національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства»
Л.І. Катан [44]	«сукупність централізованих і децентралізованих коштів у розпорядженні суб'єктів господарювання, які є джерелом виробничого і соціального розвитку»
А.М. Кірсанова [46]	«сума коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства. Вони характеризують фінансовий потенціал, тобто можливість підприємства у проведенні витрат з метою отримання доходу»
С.М. Колотуха [48]	«частина грошових коштів, отриманих від доходів і зовнішніх надходжень, що призначені для здійснення фінансових зобов'язань та витрат для забезпечення розширеного виробництва»

Продовження табл. 1.1

1	2
О.Г. Малій [57]	«сукупність грошових коштів, сформованих із метою фінансування розвитку підприємства в майбутньому періоді»
К.В. Мельничук [59]	«сукупність коштів із внутрішніх фондів підприємств та від зовнішніх надходжень, що можуть бути використані на формування основного та оборотного капіталу, необхідного для провадження підприємницької діяльності, забезпечення розширеного відтворення та максимізації добробуту власників підприємства»
А.В. Нечипоренко [63]	«грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в не фондівій формі. Основними джерелами фінансових ресурсів є власні та залучені кошти підприємства»

Отже, проведений аналіз дозволяє констатувати, що на сьогодні незважаючи на великий доробок вчених не має єдиного загальноживаного підходу щодо визначення поняття «фінансові ресурси». У економічній літературі представлено велику кількість різноманітних підходів щодо визначення поняття «фінансові ресурси». Загалом більшість науковців під фінансовими ресурсами розуміють грошові кошти підприємства, якими воно володіє та має право вільно розпоряджатися. Також визначення фінансових ресурсів підприємства визначено й у чинному вітчизняному законодавстві.

Велике розмаїття існування наукових підходів щодо сутності поняття фінансових ресурсів обумовлено їх визначальною важливістю не лише для підприємства усіх форм господарювання та галузей народного господарства, але й для країни в цілому, індивіда. Відповідно визначення поняття може різнитися від того, з якого підходу той чи інший науковець розглядає дане поняття [65]. У нашому дослідженні будемо розглядати його з позиції підприємства.

На нашу думку, фінансові ресурси підприємства – «це сукупність власних коштів та зовнішніх запозичень організації, які можуть бути використані для формування основних та оборотних активів, необхідних для бізнесу та розширеного забезпечення виробництва».

Жоден з елементів фінансової системи не є таким важливим як фінансові ресурси для підприємства. Адже, саме останні дають можливість підприємству розраховуватися зі своїми платежами, оновлювати матеріально-технічну базу, поліпшувати умови праці, підвищувати розмір заробітної плати та преміальних заходів, виплачувати дивіденди його акціонерам. Зважаючи на зазначене роль фінансових ресурсів для суб'єкта господарювання переоцінити не можливо [70]. Вони є головним ресурсом, який необхідний для проведення господарської діяльності підприємства. Фінансові ресурси є особливим видом активів підприємства, який має ряд ознак, що наведені на рисунку 1.1

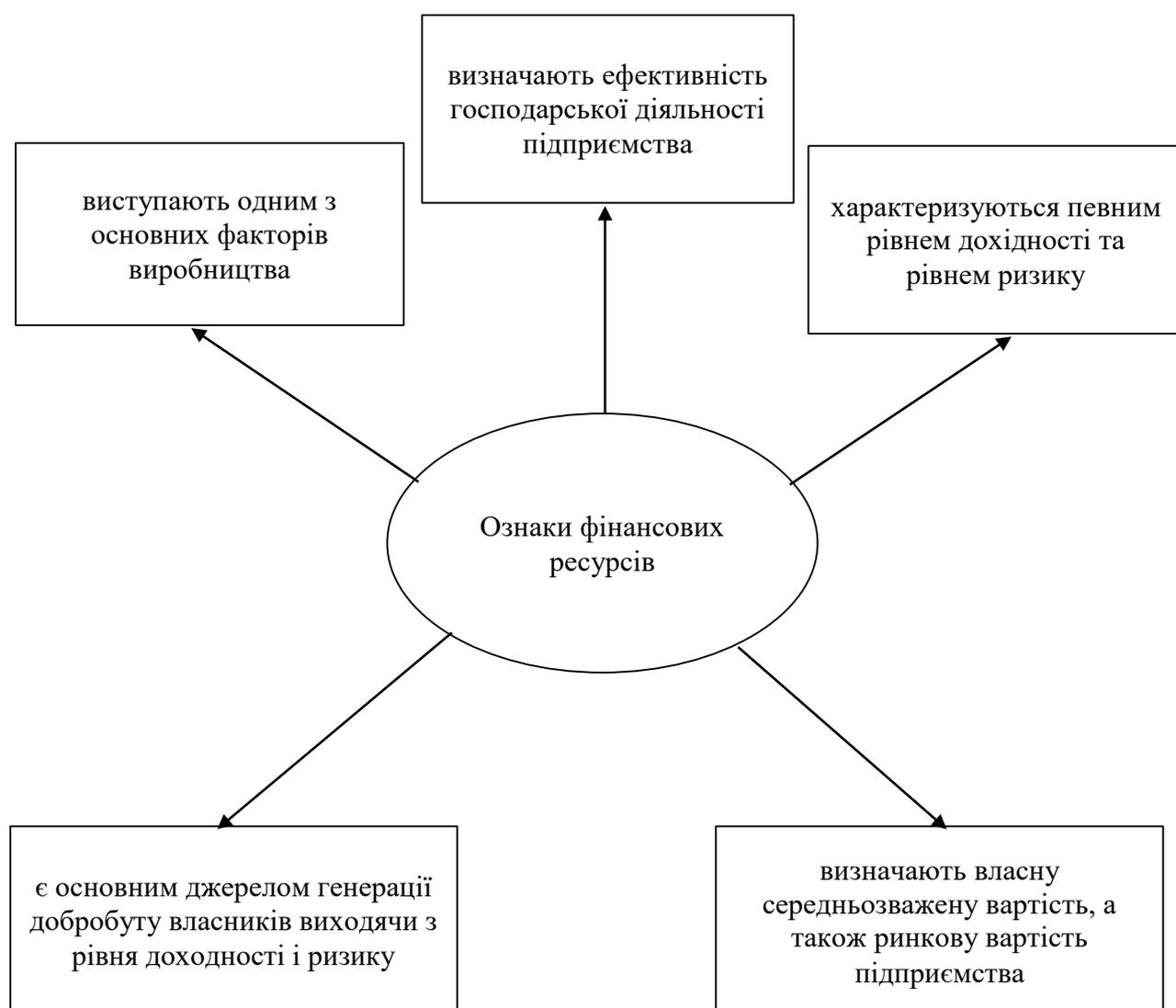

Рис. 1.1. Головні ознаки фінансових ресурсів підприємства [73]

Примітно, що фінансові ресурси обмежені, і вони є домінуючим елементом всієї ресурсної бази в будь-якій організації, що позначається на процесі їх ефективного управління. Наявність необхідної суми фінансових ресурсів надає підприємству доступ до інших ресурсів, таких як: землі, матеріальних, трудових, інтелектуальних ресурсів тощо. На жаль, сьогодні фінансові ресурси є найдефіцитнішими ресурсами для вітчизняних суб'єктів господарювання, і їх відсутність гальмує загальний розвиток та призводить до скорочення інших елементів ресурсної бази підприємства [38].

Сукупність фінансових ресурсів потенційно може бути перетворена в будь-який інший актив або ресурс підприємства. Т.О. Журавльова зазначає, що «фінансові ресурси посідають важливе місце в діяльності суб'єктів господарювання будь-якої сфери та виду економічної діяльності. Проте для одних підприємств важливо мати фінансові ресурси в грошовій формі, а для інших вони можуть бути використанні у формі матеріальних цінностей, наприклад, товарного кредиту або фінансового лізингу. В деяких видах економічної діяльності фінансові ресурси генеруються за рахунок використання внутрішніх матеріальних ресурсів. До таких видів економічної діяльності в першу чергу відноситься сільське господарство, де частина фінансових ресурсів, яка має бути в грошовій формі, за рахунок відсутності внутрішніх та зовнішніх можливостей їх формування, замінюються на матеріальні цінності, котрі за своїми внутрішніми властивостями можуть виступати як перетворенні фінансові ресурси [39]». Фінансові ресурси є тими ресурсами, які досить легко та швидко конвертуються у будь-які інші.

Слід також зазначити, що фінансові ресурси, порівняно з іншими ресурсами, є найбільш мобільними елементами бази ресурсів, і в умовах постійних зовнішніх змін умов господарювання саме фінансові ресурси є ключовим фактором ефективності. У сучасній економіці фінансові ресурси виконують ряд функцій, а саме: стартову, виробничу, фінансову, гарантійну, захисну та вартісну (рис. 1.2).

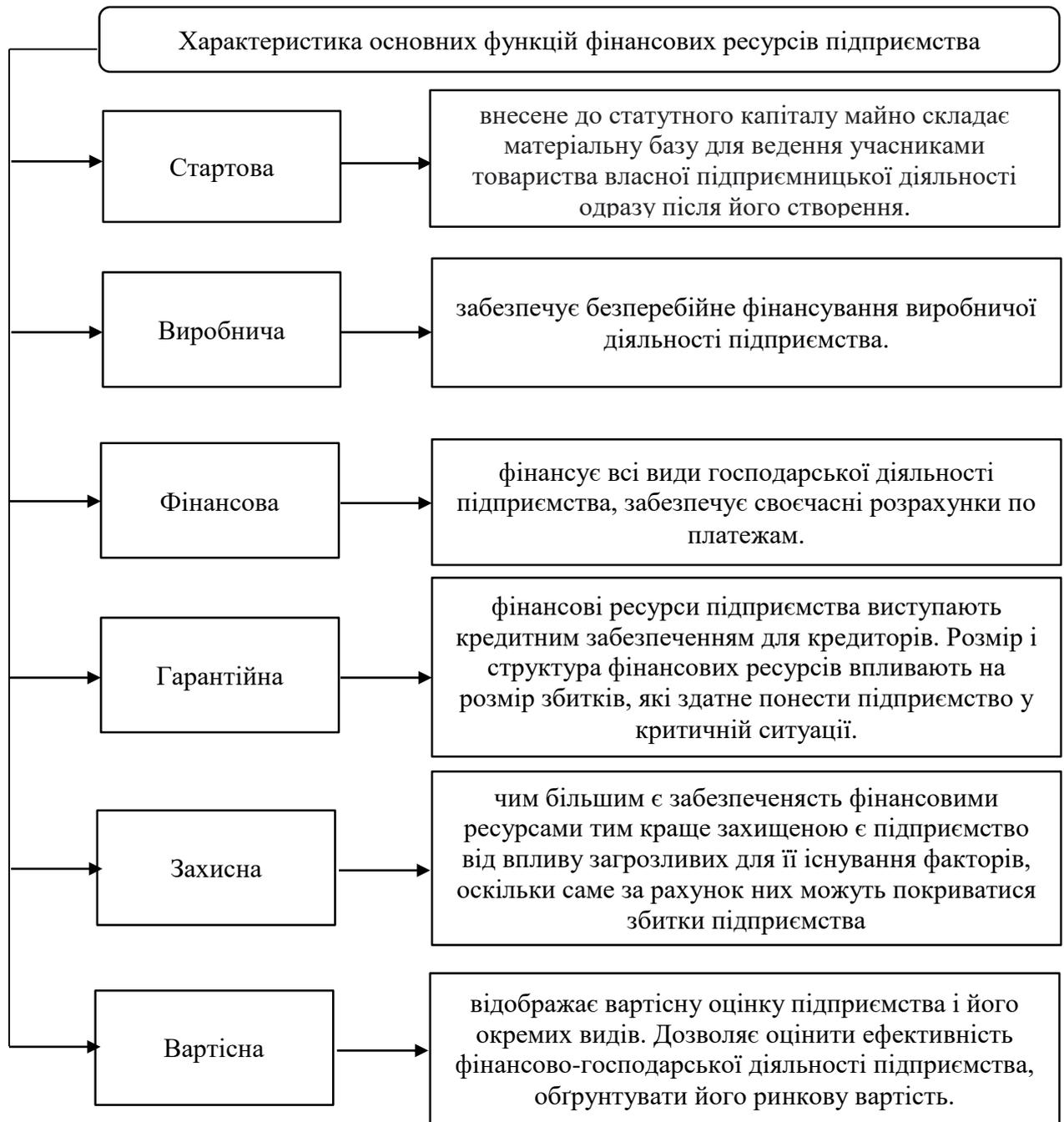

Рис. 1.2. Характеристика основних функцій фінансових ресурсів підприємства [37]

Досліджуючи фінансові ресурси підприємства з економічної точки зору звертаємо увагу на тому, що вони одночасно є [32]:

– об'єктом фінансового управління (у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання ключовим є фінансові ресурси. Вони є центральним

елементом та об'єктом детального аналізу, оцінки та контролю зі сторони фінансового менеджменту);

– джерелом доходу (особливість фінансових ресурсів як джерела доходу є те, що вони діють відокремлено від інших факторів виробництва. Використання фінансових ресурсів (як джерела доходу) забезпечується формуванням грошових надходжень підприємства у фінансовій та інвестиційній ланках діяльності. Нагромаджені фінансові ресурси використовуються підприємством для фінансування реальних та фінансових інвестицій з метою подальшого отримання доходу в майбутньому);

– джерелом ризику (між доходом та ризиком постійно існує зв'язок. Відповідно чим вищий рівень доходів, тим більший рівень ризику. Фінансові ризики є невіддільною частиною фінансової діяльності, а їх носієм ризику є фінансові ресурси);

– джерелом погашення фінансових зобов'язань (для діяльності підприємства характерна постійна кредиторська та дебіторська заборгованість. Така заборгованість може виникати перед державою, власниками, кредиторами та інвесторами і вона потребує погашення).

Всі фінансові кошти, що надходять, наявні в організації в певний термін і спрямовані на її розвиток і процвітання, можна вважати фінансовими ресурсами. До фінансових ресурсів підприємства відносяться: доходи від різних видів діяльності, стійкі пасиви (статутний, додатковий, резервний капітали, довгострокові позики), цільові надходження, внески працівників. Надходження від банків і кредитних організацій при проведенні перепризначення державних надходжень: страховки, пайові внески, субсидії та інші. Ресурси, мобілізовані в ході функціонування фірми на фінансовому ринку: кредити, продаж цінних паперів (таких, як акції, облігації) та отримання за ним відсотків і дивідендів. Усе перелічене вище є фінансовими ресурсами підприємства [26].

Слід зазначити, що як у економічній літературі немає єдиного трактування поняттю «фінансових ресурсів», так і немає єдиного підходу до їх

класифікації. На рисунку 1.3 представлено класифікацію фінансових ресурсів підприємства.

Рис. 1.3. Класифікація фінансових ресурсів підприємства [24]

Як правило на підприємствах в наявності є велика кількість різновидів фінансових ресурсів, лише різна їх пропорція. На одних підприємствах можуть переважати власні фінансові ресурси, оборотні активи та термінові зобов'язання, а на іншому – позиковий капітал, необоротні активи та термінові зобов'язання. Склад та структура фінансових ресурсів залежить як від самого підприємства, так і умов ведення ним господарства. Для кожного суб'єкта господарювання важливо забезпечити баланс між різними видами фінансових ресурсів. Оскільки суттєве переважання одного з них не компенсує жодним чином дефіцит іншого [17].

Отже, будь-яка господарська діяльність підприємства не може існувати без фінансових ресурсів. Їх наявність є однією з головних передумов щодо створення підприємства та ведення ним господарської діяльності. Фінансові ресурси підприємства – це всі кошти компанії, накопичені при розподілі та перерозподілі доходів і прибутку, накопичені в цільових джерелах і перетворені у відповідну матеріальну форму, або призначені для певних витрат для забезпечення безперервності розширеного відтворення. Вони важливі як безпосередньо підприємства, так і держави, суспільства, окремої людини, домогосподарства. Тому фінансові ресурси можуть розглядатися з різних підходів та позицій. Проведений аналіз наукової літератури дозволив виділити шість основних функцій фінансових ресурсів підприємства: стартову, виробничу, фінансову, гарантійну, захисну та вартісну. Їх роль для суб'єкта господарювання визначається тим, що фінансові ресурси впливають на фінансову стійкість, платоспроможність, ділову активність підприємства. У загальному фінансові ресурси впливають на усі сторони діяльності підприємства та головне мають здатність щодо швидкого перетворення в інші ресурси. Тому нині для усіх підприємств фінансові ресурси у їх господарській діяльності є незамінними та відіграють домінуючу роль в забезпечення стабільного функціонування. Без них просто не можна існувати підприємництво та розвиток, фінансові ресурси мають вплив абсолютно на усі сфери діяльності підприємства.

1.2. Структура та напрями використання фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси є по суті єдиним ресурсом підприємства, без якого неможливе його функціонування. Саме тому суб'єкти господарювання повинні приділяти належну увагу питанням пов'язаним зі складом, структурою, формуванням, а також використанням фінансових ресурсів. Адже, від цього залежить їх фінансова стабільність та успішність на ринках .

У науковій літературі більшість науковців під фінансовими ресурсами розуміє грошові кошти. Відповідно вони мають різне походження, джерела утворення. Можемо з цього зробити висновок, що структура фінансових ресурсів прямо залежить від джерел їх утворення [41]. Додамо, що їх структура змінюється залежно від організаційно-правової форми підприємства, сфери функціонування, обраної фінансової стратегії та інших факторів. Так, наприклад, левову частку фінансових ресурсів аграрних підприємств займають бюджетні дотації (з метою підтримки виробників сільськогосподарської продукції в Україні діє ряд фінансових програм, спрямованих на підтримку цих компаній), підприємства з високим рівнем технічного оснащення у структурі фінансових ресурсів мають велику питому вагу амортизації, підприємства із сезонним характером виробництва надають перевагу позиковим коштам. Відтак, кожне підприємство має різні структуру фінансових ресурсів і це залежить від великого переліку факторів. Тому якусь однотипну структуру фінансових ресурсів, яка б була притаманна для усіх підприємств визначити неможливо [44].

В цілому фінансові ресурси підприємства можуть формувати з внутрішніх та зовнішніх джерел. Відповідно внутрішні є такими, які створені всередині підприємства, здебільшого завдяки прибутковій діяльності у попередніх періодах. До зовнішніх джерел фінансових ресурсів відносять ті, які підприємство має у своєму розпорядженні на тимчасовій основі. Передусім до зовнішніх джерел відносяться кредити банків, також до них можна віднести безповоротні дотації, вкладення акціонерів, різні бюджетні асигнування [59].

Відповідно структура фінансових ресурсів підприємства значною мірою залежить від джерел їх формування. Вбачається доцільним на рисунку 1.4 навести типову структуру фінансових ресурсів сучасних підприємств.

Рис. 1.4. Типовий склад фінансових ресурсів підприємства в залежності від джерел утворення [62]

Наведена вище інформація є неповною та включає лише найбільш поширені джерела утворення фінансових ресурсів на підприємствах. Існують підприємства, у яких основну частку в структурі фінансових ресурсів займають власні кошти, така структура є найменш ризиковою. Оскільки підприємство повністю фінансується власним коштом власників, або ж сформованих за попередні періоди прибутків та є незалежним у такому випадку від зовнішніх джерел фінансування. Своєю чергою є й ті підприємства, які при формуванні фінансових ресурсів покладаються повністю на зовнішні джерела фінансування. Відповідно така фінансова політика є досить ризиковою, оскільки підприємство такі кошти залучає на тимчасовій основі та через певний часовий проміжок часу їх прийдеться повертати. У разі прийняття нерациональних управлінських рішень та впливу коремих негативних факторів зовнішнього середовища підприємство зможе отримати збиток й не буде чим відповідати перед своїми кредиторами [59].

До внутрішніх власних фінансових ресурсів підприємства відносяться ті, які утворюються безпосередньо під час виробничо-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Зокрема таким є нерозподілений прибуток, який залишається після календарного року у розпорядженні підприємства та може бути використаний для його потреб: оновлення матеріально-технічної бази, мотивації персоналу, поліпшення умов їх праці тощо. по суті нерозподілений прибуток виступає головним резервом фінансових ресурсів, який може також бути використаний для покриття непередбачуваних витрат [43]. До власних залучених фінансових ресурсів підприємства насамперед відносяться внески акціонерів. Зокрема, статутний (акціонерний) капітал, який формується ще на етапі створення підприємства та початку його господарської діяльності.

Внутрішні позикові кошти містять прострочені платежі підприємства, тобто його заборгованість за платежами. До позикових фінансових ресурсів відносяться кредити банків, які можуть бути короткостроковими або довгостроковими. Загалом в науковій літературі існують різні підходи щодо формування фінансових ресурсів підприємства. Це пов'язано з тим, що

джерелами фінансових ресурсів можуть виступати різні засоби. Вважаємо, що найбільш розгорнуту схему формування фінансових ресурсів підприємства наводить О. Леось та І. Коваль, яка наведена на рисунку 1.5.

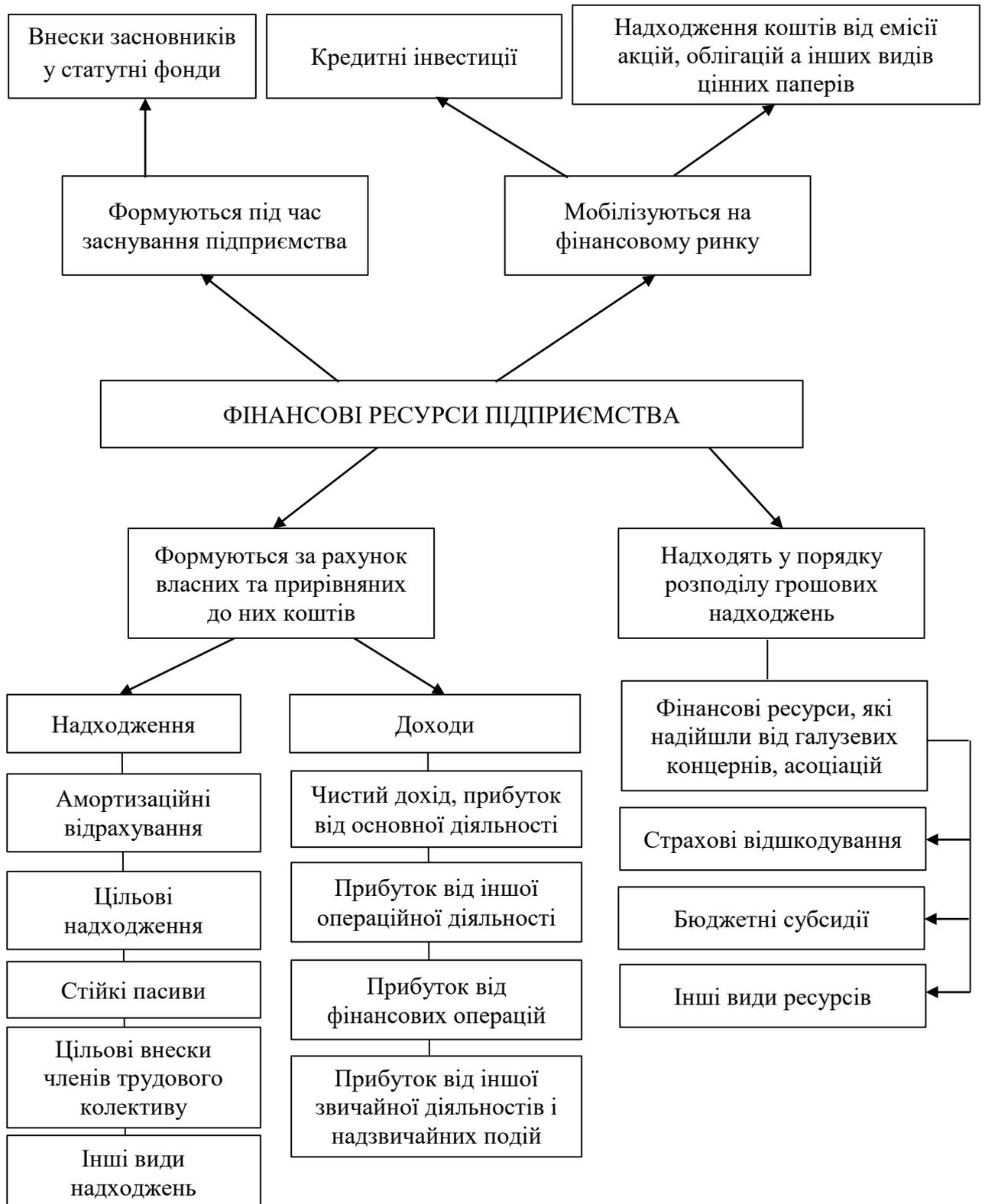

Рис. 1.5. Формування фінансових ресурсів підприємства [55]

Як зазначає Л.В. Бражник [14] у своєму науковому дослідженні «у процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє їх збалансованість і визначення оптимальної структури їхніх джерел. Проте як свідчить практика їх структура постійно змінюється під впливом різноманітних факторів, а саме зростання питомої ваги коштів залучених із зовнішніх джерел, і в першу чергу, частки кредиторської заборгованості, яка спричиняє систему неплатежів та приводить до зниження інвестиційних можливостей підприємницьких структур. Загалом, слід уникати як неконтрольованої кредиторської заборгованості, що призводить до погіршення платоспроможності підприємств, так і надлишкових власних фінансових ресурсів, що можуть сповільнювати виробничий розвиток через надмірне резервування накопичень і відволікання їх із виробничого процесу».

Зазначимо, що внутрішнє фінансування – це кошти підприємства, що перебувають у постійному обігу. Тривалість використання внутрішнього фінансування не встановлена. Він генерується завдяки власному капіталові організації, який включає активи, що залишились після загального використання коштів підприємства [10].

Залучене фінансування включає кошти, прямо чи опосередковано отримані від фізичних та / або юридичних осіб на основі повернення, залишки фінансових активів, що виникли в результаті звичайної господарської діяльності в інтересах фізичних та юридичних осіб. Зовнішнє фінансування передбачає відшкодування (повернення) коштів, отримані підприємством протягом обмеженого проміжку часу. Зазвичай підприємство залучає зовнішнє фінансування коштом коротко- та довгострокових банківських позик.

Отже, підприємства можуть використовувати у своєму функціонуванні внутрішнє фінансування, що означає ресурси, що генеруються з власних джерел (акціонерний капітал, надлишок капіталу та резервний капітал, нерозподілений прибуток) та зовнішнє фінансування у короткостроковому використанні на основі визначених принципів (кредити та позики, кредиторська заборгованість, інші зобов'язання).

Що стосується власного капіталу підприємства, що є головним джерелом фінансових ресурсів, то він складається з 7 основних складових (рис. 1.6).

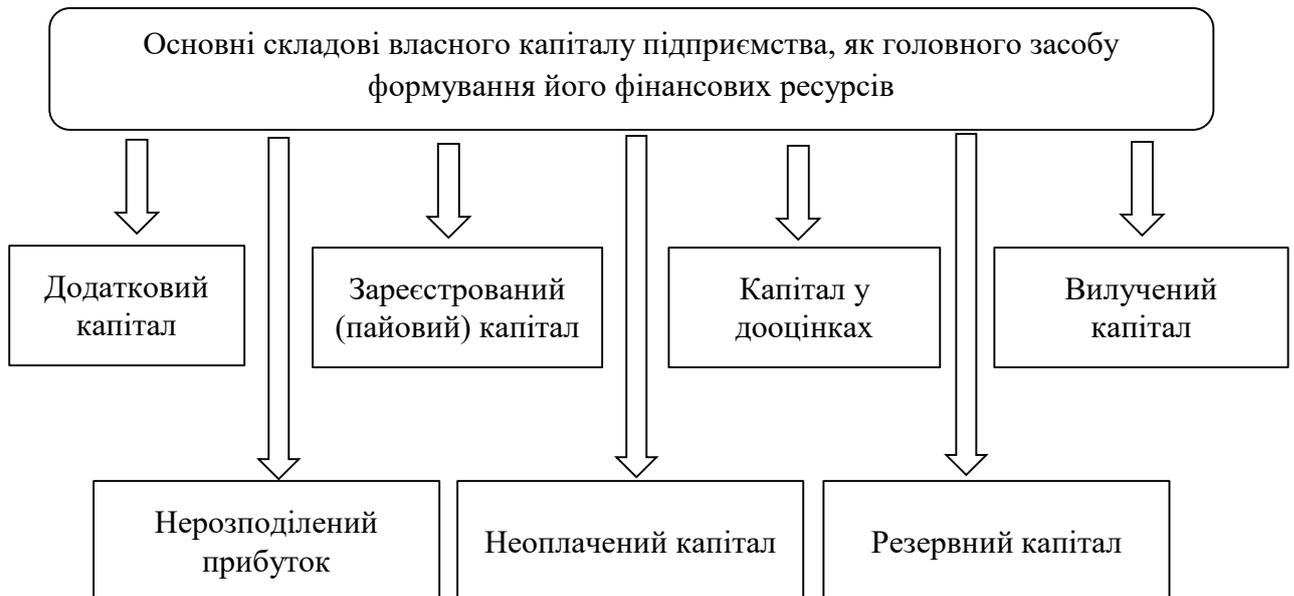

Рис. 1.6. Основні складові власного капіталу підприємства, як головного засобу формування його фінансових ресурсів [68]

Фінансовою основою підприємства є власний капітал, сформований ним. Під власним капіталом розуміється загальна сума коштів, що належать підприємству на основі майнових прав і використовуються нею для формування активів.

Основою власного капіталу підприємства є його статутний капітал – загальна вартість активів, записаних в установчих документах, що є внеском власників (учасників) у капітал підприємства.

Формування власного капіталу підприємства підпорядковане двом основним цілям [71]:

- формування необхідного обсягу необоротних активів завдяки власному капіталові. Сума власного капіталу підприємства, авансованого за різними видами його необоротних активів (основні фонди; нематеріальні активи; незавершене будівництво; довгострокові фінансові інвестиції тощо);

– формування за рахунок власного капіталу певного обсягу оборотних активів. Сума власного капіталу, авансованого в різні типи його оборотних активів (запаси сировини, матеріалів та напівфабрикатів; обсяг незавершеного виробництва; запаси готової продукції; поточна дебіторська заборгованість; грошові активи тощо).

Управління власним капіталом пов'язане не тільки із забезпеченням ефективного використання вже накопиченої його частини, але і з формуванням власних фінансових ресурсів, що забезпечують майбутній розвиток підприємства. У процесі управління формуванням власних фінансових ресурсів вони класифікуються за джерелами цього утворення.

У внутрішніх джерелах формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства – він формує переважну частину власних фінансових ресурсів, забезпечує збільшення власного капіталу і, відповідно, збільшення у ринковій вартості підприємства [77].

Амортизаційні відрахування також відіграють певну роль у складі внутрішніх джерел, особливо на підприємствах з високою вартістю використання власних основних засобів та нематеріальних активів; водночас вони не збільшують розмір власного капіталу підприємства, а є лише засобом його реінвестування [80].

До позикових коштів належать позики комерційних банків та інших кредитних організацій, інші позики. Плідна фінансова діяльність будь-якого підприємства практично неможлива без залучення позикового капіталу ззовні. Позикові кошти можуть значно розширити сферу основних видів діяльності суб'єкта, прискорити формування необхідних фінансових фондів, забезпечити більш економічне використання фінансового власного капіталу і зрештою збільшити ліквідність та фінансову вартість підприємства. На рисунку 1.7 наведемо джерела формування фінансових ресурсів за рахунок позикових коштів.

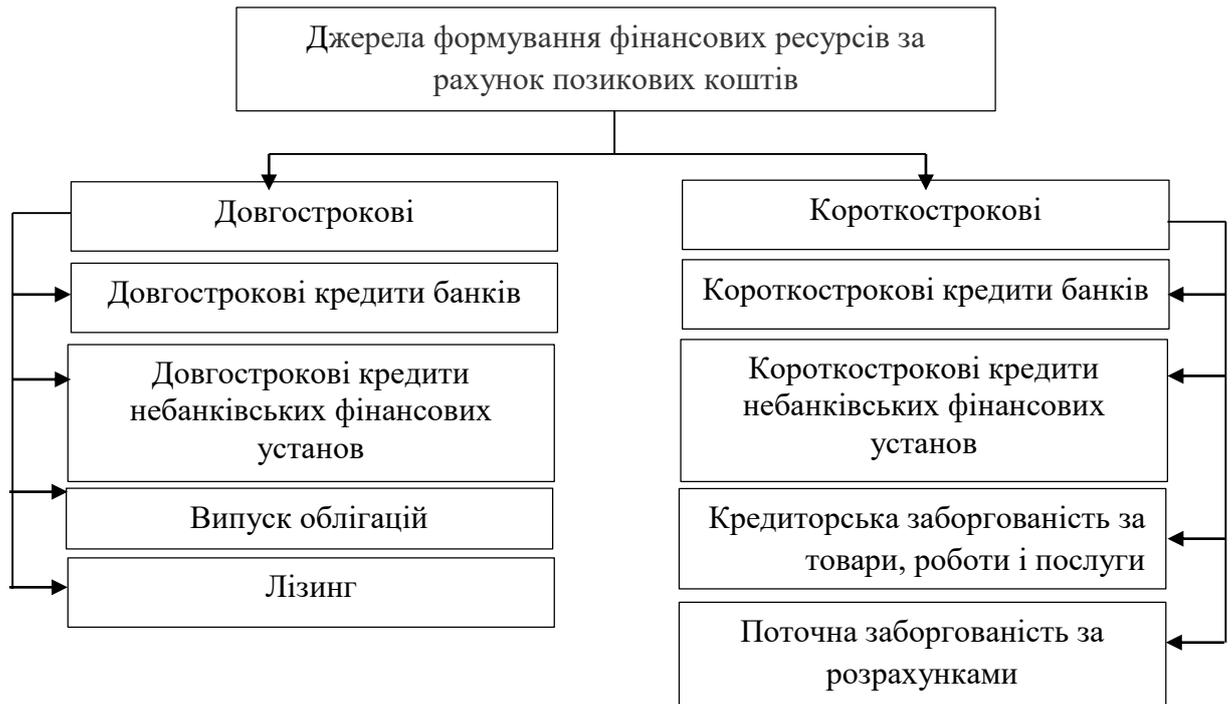

Рис. 1.7. Джерела формування фінансових ресурсів за рахунок позикових коштів [70]

В ідеалі основою економічного суб'єкта мають бути власні кошти, однак практика в нашій країні показує, що здебільшого основою є позикові кошти. Ось чому ринок позикових коштів є найважливішим аспектом фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона спрямована на досягнення високого кінцевого результату діяльності. Важливим нюансом при кредитуванні підприємства є той факт, що позикові кошти, незалежно від їх обсягу та форми, повинні бути забезпечені власними активами організації. Особливо це стосується тих коштів, які залучаються готівкою. Позикові кошти обов'язково забезпечені найбільш ліквідними активами [89].

За умови використання позикових коштів підприємству слід подбати про їх забезпечення. Адже, позикові кошти, до яких відносяться кредити банків залучаються на тимчасовій основі, та повинні бути повернені протягом визначеного проміжку часу. Відповідно, щоб залучити такий вид фінансових ресурсів на підприємство необхідно подбати про їх забезпечення активами та іншими гарантіями [69].

Напрями використання фінансових ресурсів різноманітні. Підприємства на власний розсуд мають можливість розпоряджатися ними. Вивчення досвіду діяльності вітчизняних підприємств дозволило на рисунку 1.8 відобразити напрями використання фінансових ресурсів підприємствам за видами активів та витрат

Рис. 1.8. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів та витрат [90]

Типовим є те, що основна частка фінансових ресурсів підприємства витрачається на забезпечення ведення безперебійної фінансово-виробничої діяльності. Зокрема, фінансові ресурси необхідні для виробництва продукції, виплати заробітної плати працівникам, податкових та комунальних платежів, маркетингу та реклами тощо. З найбільш актуальних напрямів їх використання

слід відзначити потребу в активному здійсненні інноваційної діяльності. Оскільки сучасні умови господарювання характеризуються кризовими економічними явищами та високим рівнем конкуренції між товаровиробниками. Відповідно, щоб успішно функціонувати підприємства змушені виробляти нові продукти з більш якісними властивостями, що забезпечить краще задоволення потреб споживачів; впроваджувати новітні ресурсощадні технології, які забезпечать більш раціональне використання наявних ресурсів тощо [68].

Фінансові ресурси завжди повинні бути в обороті підприємства. Звичайно базовий запас повинен залишатися в резервах компаній, однак більша їх частина повинна бути у обороті підприємства. Вкладення фінансових ресурсів у інноваційний розвиток є одним з найбільш вдалих рішень керівництва будь-якого підприємства.

Таким чином, фінансові ресурси суб'єктів господарювання можуть мати різну структуру в залежності від галузевої приналежності підприємства, фінансової політики, цілей та інших факторів. У загальному структура фінансових ресурсів визначається джерелами їх формування, які використовує підприємство. Найчастіше фінансовими джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та позикові кошти. До власних належать амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, внески акціонерів тощо. Найкраще, коли підприємство має можливість самостійно генерувати фінансові ресурси у процесі фінансово-господарської діяльності, яким є нерозподілений прибуток. До позикових коштів відносять короткострокові та довгострокові кредити банків, які залучаються на тимчасовій основі та повинні бути гарантовані активами підприємства. Успішність підприємства значною мірою визначається вмінням його знайти відповідний баланс між часткою власних та позикових фінансових ресурсів. У наступному підрозділі роботи розглянемо методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

1.3. Методичні підходи до аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах

Сьогодні в умовах затяжної політико-економічної кризи, поширення пандемії коронавірусу досить актуальним питанням постає забезпечення ефективного використання наявних фінансових ресурсів підприємства. Першочергово для цього необхідне проведення своєчасного аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів. Це є основою забезпечення раціонального використання фінансових ресурсів та необхідною складовою прийняття управлінських рішень у даній сфері. Від результатів проведення такого аналізу залежить ефективність прийнятих управлінських рішень щодо подальшого використання фінансових ресурсів та їх розподілу [18].

Метою аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів є поліпшення ефективності діяльності підприємства в цілому на базі застосування нових способів використання фінансових ресурсів та управління ними.

Серед основних завдань аналізу та оцінки використання фінансових ресурсів підприємства слід виділити [25]:

- діагностика фінансового стану підприємства, знаходження його проблемних місць і опрацювання причин їх виникнення;
- пошук варіантів покращення фінансового стану, ділової активності, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства;
- розробка і впровадження певних заходів, які спрямовані на більш ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства;
- прогнозування потенційно ймовірних фінансових результатів та побудова прогнозів фінансового стану підприємства при різних варіантах використання ресурсів, або ж різних джерел їх утворення.

Сучасна економічна теорія та практика багата на існування різних підходів щодо проведеного такого аналізу та оцінки. Досить цікавим є підхід

запропонований шанованим кандидатом економічних наук А.Д. Глушко [27] (рис. 1.9).

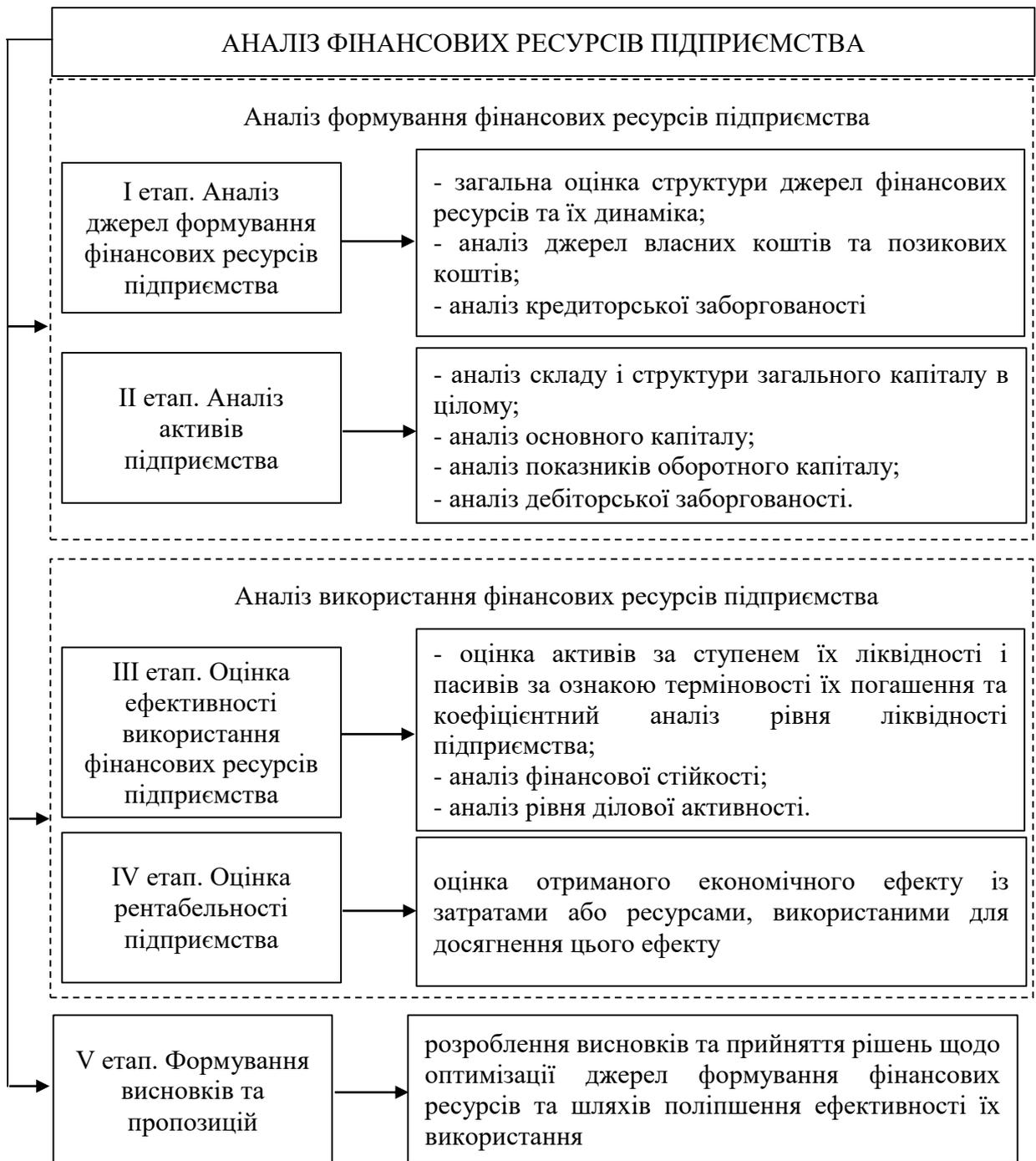

Рис. 1.9. Схема аналізу фінансових ресурсів підприємства [27]

В цілому проведення аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства дає змогу власникам бізнесу та фінансовим службам своєчасно реагувати на негативні відхилення та шукати способи більш раціонального використання фінансових ресурсів. Можемо стверджувати, що

проведення такої оцінки є основою для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Відповідно до запропонованої схеми на першому етапі А.Д. Глушко [27] рекомендує проводити аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства. Тобто на цьому етапі важливо визначити співвідношення власного капіталу та позикового, оцінити адекватність забезпечення фінансових ресурсів підприємства для досягнення поставлених цілей. Відомо, що джерела фінансових ресурсів мають визначальний вплив на фінансовий стан підприємства.

На другому етапі слід проводити аналіз активів підприємства. Це пояснюється з декількох причин. По-перше, як було проаналізовано у п.п. 1.1 даного дослідження, до фінансових ресурсів підприємства відносяться оборотні активи. По-друге, фінансовий стан підприємства є прийнятним, коли за рахунок власних коштів підприємство має можливість покрити потребу в запасах та необоротних активах. Тому проведення такого аналізу дає можливість отримати ряд важливої інформації для аналітиків. Зокрема, одним з резервів збільшення фінансових ресурсів підприємства є зменшення дебіторської заборгованості. Для того, щоб ухвалювати ефективні рішення відносно неї слід добре аналізувати та оцінювати на предмет наявності простроченої.

Третій та четвертий етапи уже характеризують безпосередньо ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Третій етап передбачає розрахунок таких важливих показників, як: ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість та ділова активність. Вона дозволяє дати узагальнену інформацію щодо фінансового стану підприємства та забезпеченості його достатньою мірою фінансовими ресурсами для забезпечення поточної діяльності [26].

Четвертий етап передбачає розрахунок відносних показників ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, якими є

показники рентабельності. Вони показують частку прибутку, яка припадає на одиницю використаних активів, фінансових ресурсів тощо.

Попередні чотири етапи передбачають проведення безпосередніх розрахунків, які характеризують використання фінансових ресурсів підприємства. На п'ятому етапі відбувається детальний аналіз проведених розрахунків, а також підготовка за ним висновків та пропозицій спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Відповідно без проведення такого аналізу не є можливим визначення основних проблем підприємства та знаходження шляхів їх пошуку. Така оцінка дозволяє адекватно оцінити можливості підприємства та ефективність використання його фінансів [27].

Інформаційною базою для проведення такого дослідження слугує фінансова звітність підприємства, а саме форма 1 «Баланс», форма 2 «Звіт про фінансові результати», форма 5 «Примітки до фінансової звітності». Це є три базові фінансові документи, які містять основну інформацію щодо фінансових ресурсів підприємства. При цьому важливо проводити такий аналіз та оцінку в динаміці за певний проміжок часу, який повинен охоплювати діапазон 3-5 років. Такий підхід дасть можливість порівняти ефективність використання фінансових ресурсів підприємства в звітному році та у попередніх. За умови поліпшення ефективності підприємство рухається у правильному напрямку, за умови зниження – необхідний глибокий аналіз причин цьому та розробка адекватних заходів спрямованих на зміну ситуації [31].

Що стосується безпосередньо методів аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах, то на сьогодні основним є метод, який базується на розрахунку різних фінансових коефіцієнтів. На рисунку 1.10 можемо представити ключові групи показників аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

До зазначених груп можна додати горизонтальний та вертикальний аналіз активів та пасивів підприємства, а також фінансових результатів підприємства.

Це дозволяє визначити склад та структуру фінансових ресурсів підприємства та джерел їх наповнення.

Рис. 1.10. Ключові групи показників аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства [34]

Розгляньмо більш детально кожен з наведених груп показників аналізу та оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

А.М. Кірсанова та І.В. Точонов [46] вказують, що «ліквідність підприємства – це його спроможність швидко реалізувати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов’язань, тобто це співвідношення величини його високоліквідних активів (кошти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість) і короткострокової заборгованості. Аналізуючи ліквідність, доцільно оцінити не тільки поточні суми ліквідних активів, а й майбутні зміни ліквідності». Для аналізу ліквідності вони радять використовувати три показники: коефіцієнт загальної ліквідності, швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності. Ми ж вважаємо, що для отримання більш повної інформації щодо ліквідності підприємства ці показники слід доповнити розрахунком власного оборотного капіталу, коефіцієнтом ліквідності товарно-матеріальних цінностей та коефіцієнтом ліквідності дебіторської заборгованості.

Коефіцієнти ліквідності вказують на можливість підприємства своєчасно розраховувати зі своїми кредиторами. Основою розрахунку є ліквідні активи,

тобто оборотні активи, а також поточні зобов'язання. У таблиці 1.2 наведемо методику розрахунку показників ліквідності підприємства.

Таблиця 1.2

Методика розрахунку показників ліквідності підприємства [50]

№	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
1	Власний оборотний капітал	$ВОК$	$ОА - ПЗ$	абсолютним показником ліквідності та платоспроможності підприємства	Збільшення
2	Коефіцієнт ліквідності (покриття);	$K_{покр.}$	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року	Збільшення $K_{покр.} = 1$; при $K_{покр.} < 1$ підприємство має неліквідний баланс. Якщо $K_{покр.} = 1-0,5$, підприємство своєчасно ліквідує борги
3	Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	$K_{шв.лікв.}$	Оборотні активи – Запаси / Поточні зобов'язання	Скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів	Збільшення; має бути $K_{шв.лікв.} > 1$; у міжнародній практиці $K_{шв.лікв.} = 0,7-0,8$
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{абс.лікв.}$	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	Характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість	Збільшення має бути $K_{абс.лікв.} = 0,2-0,35$
5.	Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей	$K_{тмц}$	$A3 / П1+П2$	показує, яку частку короткотермінових зобов'язань підприємство може погасити, реалізувавши наявні матеріальні і товарні цінності.	збільшення
6.	Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	$K_{лдз}$	$A2 / П1+П2$	Здатність розраховатися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року	рекомендоване значення $K_{деб} / кред. = 1$

У разі невідповідності розрахованих показників ліквідності підприємства встановленим нормативним значенням існує висока загроза порушення фінансової рівноваги та платоспроможності суб'єкта господарювання. Критичним є коли підприємство за рахунок оборотних активів не здатне покрити половини поточної заборгованості.

Іншою важливою групою показників є показники фінансової стійкості підприємства. Фінансово стійким вважається те підприємство, яке користуючись власними коштами має можливість покрити потребу в запасах та своєчасно відповідати по своїм зобов'язанням. Методика розрахунку показників фінансової стійкості підприємства наведена у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Методика розрахунку показників фінансової стійкості підприємства [54]

№	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
1	Наявність власних коштів підприємства в обороті	В	$V_k - N_A$; Ф. 1 р.1495 - р. 1095	Оборотні активи, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань.	збільшення
2	Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{фін.ст}}$	Власний капітал + ДЗ / Пасиви	Частка стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі	$K_{\text{фін.ст.}} = 0,85-0,90$
3	Коефіцієнт автономії	$K_{\text{авт.}}$	Власний капітал / Пасиви	Характеризує можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів	Збільшення; $K_{\text{авт.}} > 0,5$
4	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фін.зал.}}$	Пасиви / Власний капітал	Рівень залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань	зменшення
5	Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{\text{фр}}$	Загальні зобов'язання / Власний капітал	показує скільки грн. залученого капіталу припадає на 1 грн. власного капіталу.	Зменшення; Оптимальне значення $< 0,5$.
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	K_m	Власні оборотні кошти / Власний капітал	показує, яке частинка власного капіталу знаходиться в обороті, а яка капіталізована.	Оптимальне значення $> 0,5$
7	Коефіцієнт покриття запасів	$K_{\text{зз}}$	Власні оборотні кошти / Товарно-матеріальні запаси	показує забезпеченість підприємства власними джерелами коштів для формування товарно-матеріальних засобів.	Оптимальне значення $> 0,8$.
8	Коефіцієнт загальної заборгованості	K_z	Загальна заборгованість / Власний капітал	показує яка сума поточних зобов'язань покривається власним капіталом підприємства.	Оптимальне значення < 1
9	Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	$K_{\text{спів}}$	Власний капітал / Запозичений капітал	показник характеризує фінансову стійкість підприємства	Оптимальне значення > 1

Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів і стабільності економічного зростання. Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. За визначенням С.В. Рекрут «показники ділової активності дають змогу оцінити ефективність використання підприємством власних коштів [74]. До цієї групи належать різні показники обіговості. Вони мають велике значення для оцінювання фінансового стану підприємства, оскільки інтенсивність обігу коштів, тобто швидкість перетворення їх на готівку, безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства». Методика розрахунку показників ділової активності підприємства наведена у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Методика розрахунку показників ділової активності підприємства [74]

№	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
1	2	3	4	5	6
1	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$K_{об. кошт}$	$\frac{ЧД(В)Р}{Обігові\ кошти}$	Кількість оборотів обігових коштів за період; скільки виручки припадає на одиницю обігових коштів	збільшення
2	Коефіцієнт ефективності використання ресурсів	$K_{евр}$	$\frac{ЧП}{А}$	визначає відношення чистого прибутку до загальної вартості активів і характеризує рівень ефективності всіх активів підприємства	збільшення
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{об. д. з}$	$\frac{ЧД(В)Р}{Середня\ дебіторська\ заборгованість}$	У скільки разів виручка перевищує середню дебіторську заборгованість	збільшення

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5	6
4	Тривалість оборотності дебіторської заборгованості	$T_{\text{пог. д. з.}}$	$360 / K_{\text{об. д. з}}$	Середній період інкасації дебіторської заборгованості, тобто період її погашення	Зменшення, особливо в умовах інфляції; збільшення, якщо додаткова вартість коштів компенсується додатковим прибутком від збільшення обсягів реалізації
5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{\text{об. кр. з}}$	ЧД(В)Р / Поточні зобов'язання	У скільки разів виручка перевищує середньорічну кредиторську заборгованість	збільшення
6	Тривалість оборотності кредиторської заборгованості	$T_{\text{пог. кред. з.}}$	$360 / K_{\text{об. кр. з}}$	Середній період сплати підприємством кредиторської заборгованості	зменшення
7	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	$K_{\text{об. зап.}}$	Собівартість реалізації / Середні запаси	Кількість оборотів коштів, інвестованих у запаси	збільшення

Показники рентабельності – це клас фінансових показників, які використовуються для оцінки здатності бізнесу генерувати прибуток відносно доходу, операційних витрат, балансових активів або власного капіталу в часі, використовуючи дані за певний момент часу. Показники рентабельності показують наскільки добре компанія використовує свої активи, фінансові ресурси. Методика розрахунку показників рентабельності підприємства наведена у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Методика розрахунку показників рентабельності підприємства [78]

№	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
1	2	3	4	5	6
1	Рентабельність активів	R_A	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів*100 %	показує скільки грн. прибутку припадає на 1 грн. активів.	> 0, збільшення

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6
2	Рентабельність власного капіталу	R_{BK}	Чистий прибуток / Середньорічна вартість власного капіталу *100 %	показує скільки грн. прибутку припадає на 1 грн. власного капіталу.	> 0, збільшення
3	Рентабельність основних засобів	R_{PK}	Чистий прибуток / Середньорічна вартість основних засобів *100 %	показує скільки грн. прибутку припадає на 1 грн. основних засобів	> 0, збільшення
4	Рентабельність продажу	$R_{П}$	Чистий прибуток / Чистий дохід *100 %	показує скільки грн. прибутку припадає на 1 грн. продажів	> 0, збільшення

Показники рентабельності є одним з найбільш поширених метрик, які використовуються у фінансовому аналізі для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів. Оскільки саме вони вказують на ефективність їх використання. Щоб побачити наскільки ефективно підприємство використовує свої власні та позикові фінансові ресурси слід розраховувати показники рентабельності. Чи більше прибутку припадає на фінансові ресурси підприємства, тим ефективніше використовуються вони [83].

Таким чином, на підприємствах слід проводити систематичний аналіз та оцінку ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Для цього рекомендовано використовувати розрахунок ряду показників, а саме: ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Інформаційною базою для проведення такої оцінки служить фінансова та статистична звітність суб'єкта господарювання. Таку оцінку слід проводити у динаміці за 3-5 років, що дозволяє прослідкувати зміну ефективності використання фінансових ресурсів. Єдиної методики щодо аналізу та оцінки

фінансових ресурсів не існує, підприємства мають змогу самостійно обирати потрібні суб'єкти господарювання для розрахунку, які їм здаються найбільш потрібними.

У першому розділі роботи досліджено теоретичні аспекти використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах. На основі отриманих даних можна зробити наступні висновки:

1. Будь-яка господарська діяльність підприємства не може існувати без фінансових ресурсів. Їх наявність є однією з головних передумов щодо створення підприємства та ведення ним господарської діяльності. Фінансові ресурси підприємства – це всі кошти компанії, накопичені при розподілі та перерозподілі доходів і прибутку, накопичені в цільових джерелах і перетворені у відповідну матеріальну форму, або призначені для певних витрат для забезпечення безперервності розширеного відтворення. Вони важливі як безпосередньо підприємства, так і держави, суспільства, окремої людини, домогосподарства. Тому фінансові ресурси можуть розглядатися з різних підходів та позицій. Проведений аналіз наукової літератури дозволив виділити шість основних функцій фінансових ресурсів підприємства: стартову, виробничу, фінансову, гарантійну, захисну та вартісну.

2. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання можуть мати різну структуру в залежності від галузевої приналежності підприємства, фінансової політики, цілей та інших факторів. У загальному структура фінансових ресурсів визначається джерелами їх формування, які використовує підприємство. Найчастіше фінансовими джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та позикові кошти. До власних належать амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, внески акціонерів тощо. Найкраще, коли підприємство має можливість самостійно генерувати фінансові ресурси у процесі фінансово-господарської діяльності, яким є нерозподілений прибуток. До позикових коштів відносять короткострокові та довгострокові кредити банків, які залучаються на тимчасовій основі та повинні бути гарантовані активами підприємства. Успішність підприємства значною мірою визначається

вмінням його знайти відповідний баланс між часткою власних та позикових фінансових ресурсів.

3. На підприємствах слід проводити систематичний аналіз та оцінку ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Для цього рекомендовано використовувати розрахунок ряду показників, а саме: ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Інформаційною базою для проведення такої оцінки служить фінансова та статистична звітність суб'єкта господарювання. Таку оцінку слід проводити у динаміці за 3-5 років, що дозволяє прослідкувати зміну ефективності використання фінансових ресурсів. Єдиної методики щодо аналізу та оцінки фінансових ресурсів не існує, підприємства вають змогу самостійно обирати потрібні суб'єкти господарювання для розрахунку, які їм здаються найбільш потрібними. Одна з головних проблем, яка допускається на підприємствах полягає у тому, що у них відсутня систематична оцінка ефективності використання фінансових ресурсів. Як наслідок вони не мають змоги своєчасно реагувати на можливі негативні зміни. Фінансові служби підприємств повинні постійно контролювати стан фінансових ресурсів та шукати шляхи їх оптимізації, підвищення ефективності використання, що позитивно впливатиме на результати господарської діяльності.

На основі розглянутих теоретичних положень у наступному розділі роботи проведемо аналіз джерел формування, структури та ефективності використання фінансових ресурсів на прикладі одного з вітчизняних підприємств.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ, СТРУКТУРИ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ПРИЛУЦЬКА

ШВЕЙНА ФАБРИКА «КОРОНА»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «Прилуцька швейна фабрика «Корона» (ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»). Юридична адреса досліджуваного товариства: Україна, 17503, Чернігівська обл., місто Прилуки, провулок Андріївський, будинок 12. За організаційно-правовою формою підприємство створене у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю, формою власністю – приватне підприємство. Власником досліджуваного товариства є Добринін Нікіта Ігорович, а виконавчим директором – Скрипченко Володимир Васильович. У таблиці 2.1 наведемо інформаційну карту ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Таблиця 2.1

Інформаційна карта ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» [81]

Стаття	Характеристика
Назва	ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
ЄДРПОУ	00310137
Адреса	Україна, 17503, Чернігівська обл., місто Прилуки, провулок Андріївський, будинок 12
Основний вид діяльності	14.19 Виробництво іншого одягу й аксесуарів
Дата заснування	13.10.1993
Середня кількість працівників	147 осіб
Керівник	Скрипченко Володимир Васильович
Електронна пошта	chost@pl.cg.ukrtel.net

ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у своїй діяльності керується діючим законодавством України (Конституцією, Кодексами законів про працю, Господарським, Податковим та Цивільним кодексами, Законами України «Про господарські товариства», «Про захист прав споживачів» тощо) Статутом, а також внутрішніми правилами процедур, регламентами та іншими локальними нормативними актами.

Основною місією ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є максимізація прибутку від виробництва одягу на основі задоволення потреб широких верств населення у якісній та доступній продукції з урахуванням всіх смаків і очікувань споживачів.

Для досягнення основної місії ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» ставить перед собою виконання наступних завдань:

- забезпечення життєдіяльності підприємства за рахунок збереження існуючого і пошуку нових ринків збуту;
- збільшувати частку ринку;
- підвищення якості продукції, що випускається;
- мінімізувати витрати на виробництво і ліквідувати можливі непродуктивні втрати;
- підвищувати компетентність робочого персоналу та залучати новий висококваліфікований персонал і досвідчених фахівців в області якості.

ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» спеціалізується на пошитті верхнього чоловічого та жіночого одягу. Зокрема, фабрика виготовляє жіночі та чоловічі пальта, куртки, тренчі, плащі, жакети, піджаки, формений одяг, спецодяг та кашкети формені. У 2020 р. було придбано нове автоматизоване високотехнологічне обладнання, яке дозволило збільшити якість та кількість готової продукції. Досліджуване товариство постійно працює над підвищенням якості продукції, розширенням асортименту, пошуку нових клієнтів. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика реалізовує продукцію як на внутрішньому, так і зовнішньому ринку. Завдяки постійному покращенню якості та зростанню обсягів виробництва, підприємство розширює коло закордонних замовників.

Вироби фабрики експортуються до Європи, зокрема Франції та Бельгії. Наразі, питома вага експорту становить понад 55 % в обсягах виробленої товарної продукції.

На рисунку 2.1 відобразимо динаміку обсягів реалізації продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

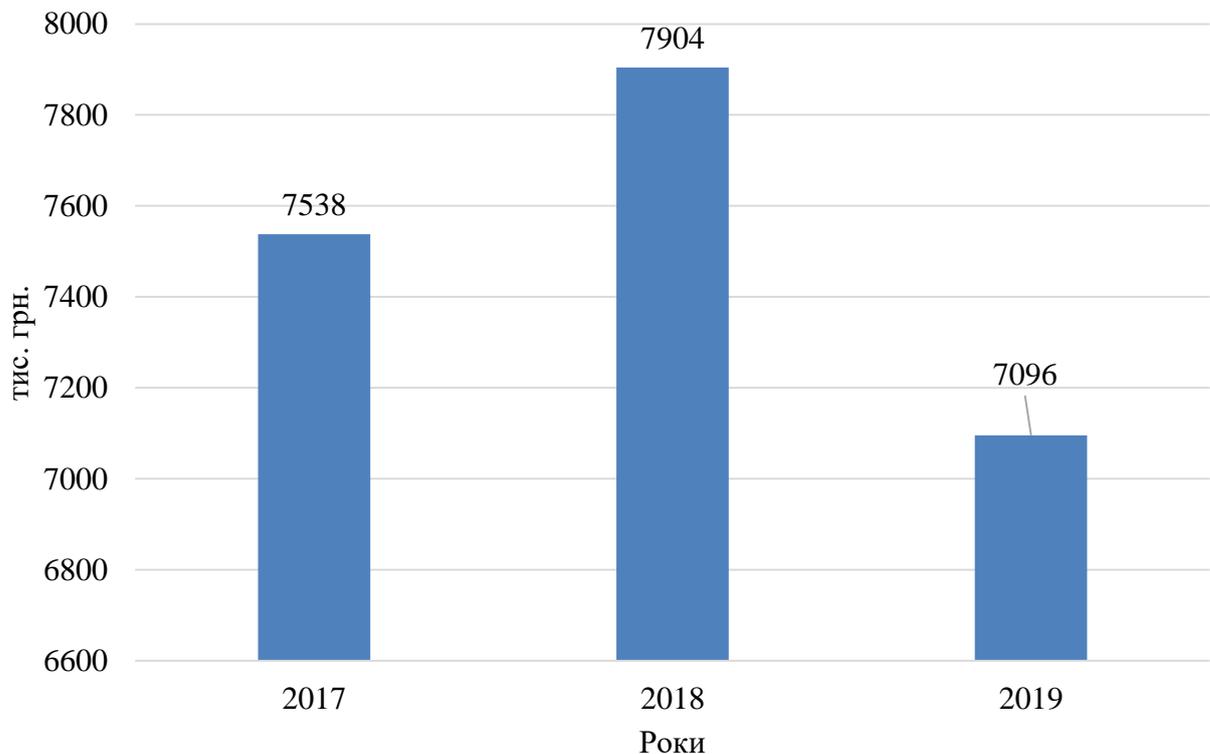

Рис. 2.1. Динаміка обсягів реалізації продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Обсяги реалізації продукції на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» мають різні зміни. У 2017 р. обсяг реалізації склав 7538 тис. грн., у 2018 р. відбулося зростання до 7904 тис. грн., а у 2019 р. помітне загальне зниження до 7096 тис. грн. У звітному році спостерігається негативна тенденція щодо зниження обсягів реалізації продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Основні причини, які вплинули на це стало зниження платоспроможності споживачів, а також висока конкуренція з по-між інших виробників одягу та іншої подібної продукції.

У перспективі ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» не планує змінювати основну діяльність та здійснювати переорієнтацію збутової політики. Керівництво ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» ставить амбітні цілі, що збільшення обсягів продажу на 5 % у плановому році. Для цього варто виходити на нові зарубіжні ринки збуту. Зокрема, доцільним є вихід на ринок Польщі, Чехії, Угорщини тощо. Поступова євроінтеграція України створює нові передумови для розвитку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Продукція ПрАТ КВФТ «Кремтекс» ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» відзначається високою якістю та низькою вартістю порівняно із зарубіжними виробниками.

Великий вплив на будь-яке підприємство має сформована організаційна структура. Адже, організаційна структура відображає взаємини між працівниками різних рівнів. Вона визначає схему розпоряджень і наказів, за допомогою яких діяльність компанії планується, організовується, направляється і контролюється.

Організаційна структура ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є лінійно-функціональною. Лінійно-функціональна організаційна структура являє собою комбінацію лінійної та функціональної структур. В такій структурі лінійні ланки приймають рішення, а функціональні підрозділи допомагають готувати різні рішення, заходи, плани для прийняття управлінських рішень.

Графічно організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» наведена на рисунку 2.2. Відповідно до неї головним органом управління товариства є загальні збори учасників, виконавчим органом управління – директор, а контролюючим органом – ревізійна комісія. Стратегічно важливі завдання вирішують загальні збори учасників, інші завдання, які не входять у їх компетенцію покладе на директора ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

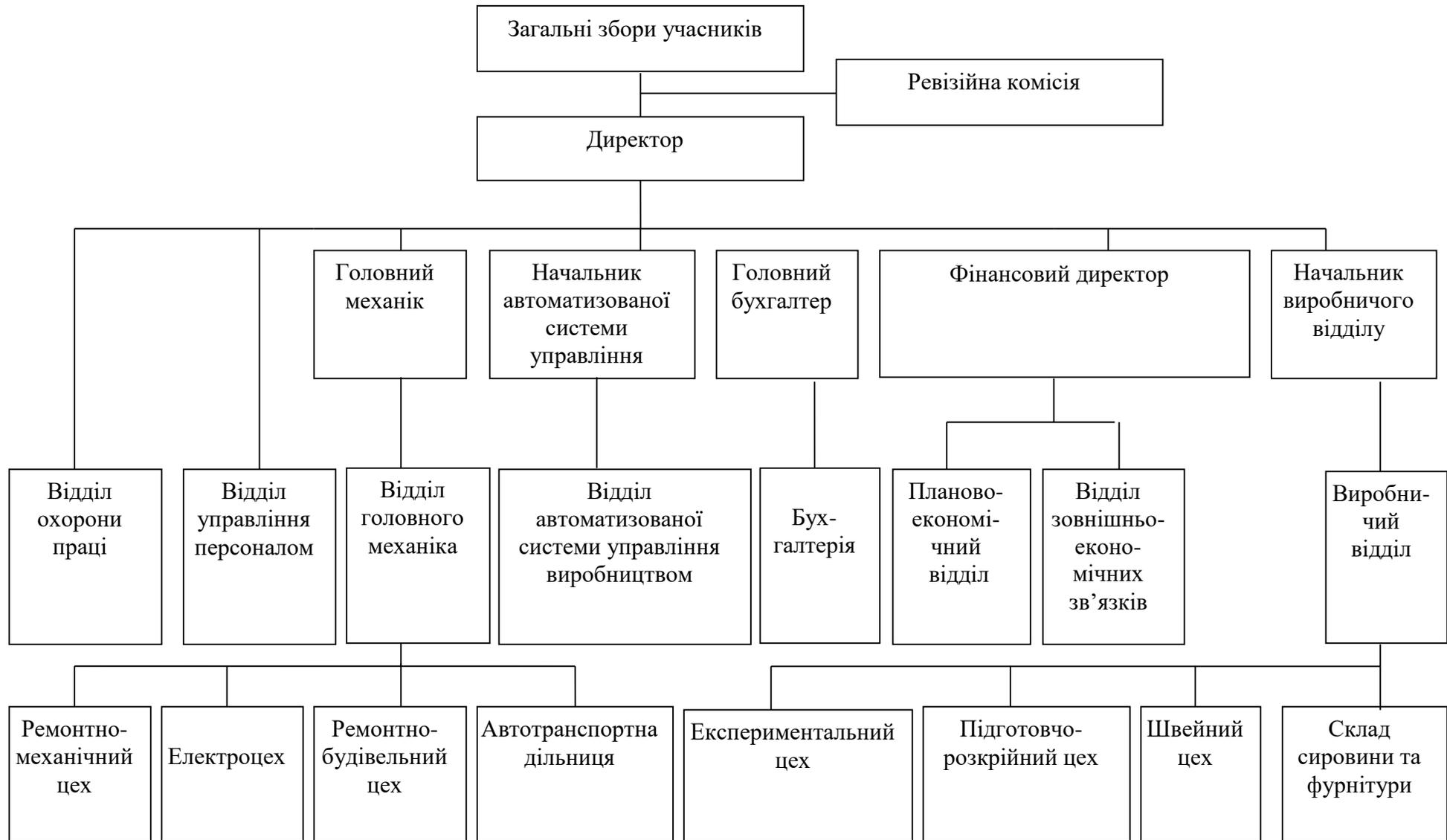

Рис. 2.2. Організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» передбачає наявність усіх ключових структурних підрозділів. Кожен з них підпорядкований певному керівнику, якого й виконує поставлені завдання. За фінансово-економічну роботу на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» відповідає планово-економічний відділ, який підпорядкований фінансовому директору. Бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером відповідає за ведення бухгалтерського обліку, формування фінансової звітності, правильність відображення у ній інформації тощо.

Для оцінки конкурентного стану ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» доцільно провести SWOT-аналіз, який дозволяє здійснити аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Так, внутрішнє середовище ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» аналізується з погляду сильних та слабких сторін. Зовнішнє середовище визначає можливості та загрози, які існують для діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». SWOT-аналіз ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» представлено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
1. Збільшення числа клієнтів. 2. Розвиток швейної галузі. 3. Вихід на нові іноземні ринки. 4. Державна підтримка технічного переоснащення виробництва.	1. Високі темпи інфляції. 2. Зростання тиску конкурентів. 3. Поширення пандемії Covid-19. 4. Підвищення цін постачальниками. 5. Підвищення податкового навантаження. 6. Збільшення відсоткових ставок кредитування.
Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Сприятливе географічне розташування. 2. Висока кваліфікація робочої сили. 3. Високий контроль якості. 4. Імідж надійного партнера. 5. Позитивний імідж. 6. Високий ступінь дотримання договірних зобов'язань. 7. Широкий асортимент продукції. 8. Досвід роботи на іноземних ринках.	1. Нищкі показники обсягу реалізації продукції. 2. Слабка маркетингова політика. 3. Застарілі основні фонди. 4. Відсутність довгострокової стратегії розвитку. 5. Нестача власних фінансових ресурсів.

З метою узагальнення та визначення стратегії товариства, будуємо матрицю SWOT-аналізу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Можливості + Сильні сторони	Можливості + Слабкі сторони
4+8=12	4+5=9
Загрози + Сильні сторони	Загрози + Слабкі сторони
6+8=14	6+5=11

Отже, в результаті проведеного SWOT-аналізу ми встановили, що для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» на сучасному етапі розвитку характерне використання стратегії обмеженого зростання, що обумовлено значною кількістю загроз у зовнішньому середовищі, які необхідно враховувати, щоб не втратити свої конкурентні переваги та позиції.

Вірогідні перспективи подальшого розвитку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» в цілому залежать від загального економічного стану країни, поліпшення платоспроможності підприємств, тому на даний час керівництво не має змоги прогнозувати вірогідні перспективи подальшого розвитку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» більш, ніж на 12 місяців від звітної дати. В наступному році ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» планує займатись основними видами діяльності: виготовлення одягу з давальницької сировини на експорт та виробництво одягу на ринок України.

Для кожного суб'єкту господарювання важливо здійснювати прибуткову діяльність. Адже, саме завдяки прибуткам вони мають змогу розвиватися, оновлювати матеріально-технічну базу, інвестувати у розвиток персоналу, розширювати виробничо-господарську діяльність тощо. Користуючись фінансовою звітністю ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр. у таблиці 2.4 наведемо аналіз прибутковості

Таблиця 2.4

Аналіз прибутковості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
за 2017-2019 рр.

Показник	2017 р.	2018р.	2019 р.	Абс. відх. (2018/2017)	Абс. відх. (2019/2018)
Чистий дохід від реалізації продукції	7538	7904	7096	366	-808
Собівартість реалізованої продукції	6687	6893	5927	206	-966
Валовий прибуток	851	1011	1169	160	158
Інші операційні доходи	23	54	59	31	5
Сумарні операційні доходи	7515	7850	7037	335	-813
Адміністративні витрати	532	608	687	76	79
Витрати на збут	99	132	178	33	46
Інші операційні витрати	23	54	59	31	5
Сумарні операційні витрати	7341	7687	6851	346	-836
Прибуток від операційної діяльності	197	217	245	20	28
Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	1	0	0	-1	0
Витрати від інвестиційної і фінансової діяльності	0	0	0	0	0
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	198	217	245	19	28
Витрати з податку на прибуток	36	39	44	3	5
Чистий фінансовий результат: прибуток	162	178	201	16	23

З наведених даних видно, що чистий дохід від реалізації продукції щороку змінюється. У 2017 р. складав 7538 тис. грн., у наступному зріс на 366 тис. грн., а у 2019 р. знизився на 808 тис. грн. Такі зміни є негативними, адже зменшується дохід отриманий від реалізації продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» при тому, що вартість її зростає під впливом інфляції та інших економічних змін.

З позитивного слід відмітити суттєве зниження собівартості реалізованої продукції у 2019 р. на 966 тис. грн. порівняно з 2018 р. Цього ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» досягло завдяки більш економічному та раціональному використанню матеріальних ресурсів, усуненню

непродуктивних втрат, переходу на ощадливе виробництво, а також впровадженню ресурсозберігаючих технологій.

Валовий прибуток на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» має стійку тенденцію щодо позитивних змін. У 2017 р. валовий прибуток склав 851 тис. грн., у 2018 р. зріс на 160 тис. грн., а у 2019 р. зростання становило 158 тис. грн. Валовий прибуток зріч завдяки зменшенню собівартості реалізації продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». На рисунку 2.3 наведемо цю динаміку.

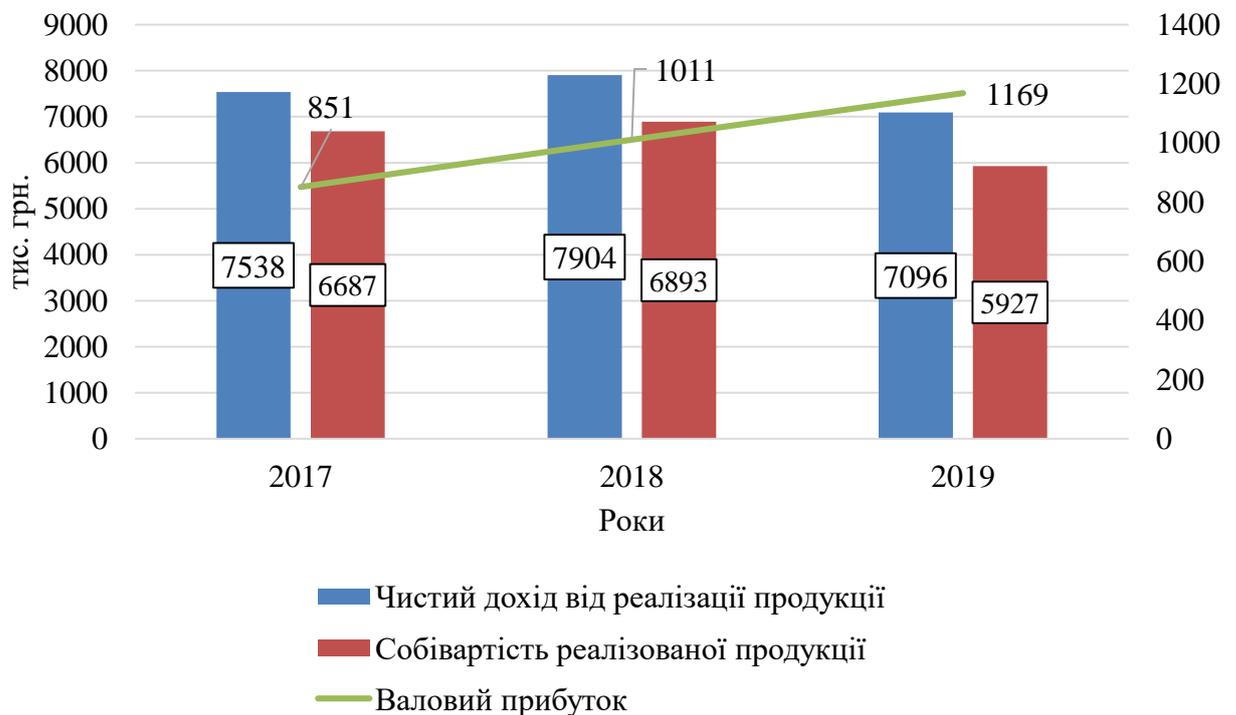

Рис. 2.3. Динаміка основних економічних показників ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Протягом аналізованого періоду суттєв зросли адміністративні витрати з 532 тис. грн. у 2017 р. до 687 тис. грн. на кінець звітної періоду. Такі зміни обумовлені зростання витрат на утримання адміністративно-управлінського штату ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Поряд з адміністративними витратами зросли й витрати на збут, які у 2017 р. склали 99 тис. грн., у 2018 р. зросли на 33 тис. грн., а у 2019 р. показали приріст у 46 тис. грн.

Кінцевим результатом роботи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є чистий прибуток, тобто той який залишається у розпорядженні товариства після усіх витрат. Він на досліджуваному товаристві має позитивну динаміку щодо зростання. У 2017 р. складав 162 тис. грн., у 2018 р. зріс на 16 тис. грн., а у 2019 р. зростання складало 23 тис. грн. Зростання чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є позитивним та свідчить про більш продуктивну та ефективну роботу досліджуваного товариства.

Таким чином, ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є одним з передових підприємств у сфері швейного виробництва. Основним видом діяльності є виробництво одягу, товариство реалізовує продукцію як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є лінійно-функціональною та націлена на досягнення поставлених цілей. Аналіз основних фінансових результатів показав, що незважаючи на загальне зменшення чистого доходу від реалізації продукції кінцеивй фінансових результат, а саме чистий прибуток протягом 2017-2019 рр. зростає з 162 тис. грн. до 201 тис. грн. Далі у роботі проведемо аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

2.2. Аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Для будь-якого підприємства важливого значення набуває наявність відповідних фінансових ресурсів, які забезпечують безперебійну виробничо-господарську діяльність ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Як відомо фінансові ресурси можуть класифікуватися за різними класифікаційними ознаками. У таблиці 2.5 наведемо агрегований баланс ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.5

Агрегований баланс ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Актив	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зростання, %	2018 рік		2019 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зростання, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Необоротні активи	1486	25,54	2110	35,12	624	9,58	41,99	2110	35,12	2914	46,6	804	11,48	38,1
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи	1486	25,54	2110	35,12	624	9,58	41,99	2110	35,12	2914	46,6	804	11,48	38,1
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Оборотні активи	4333	74,46	3898	64,88	-435	-9,58	-10,04	3898	64,88	3339	53,4	-559	-11,48	-14,34
2.1. Запаси	3948	67,85	2248	37,42	-1700	-30,43	-43,06	2248	37,42	2877	46,01	629	8,59	27,98
2.2. Дебіторська заборгованість	315	5,41	1153	19,19	838	13,78	266,03	1153	19,19	139	2,22	-1014	-16,97	-87,94
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	4	0,07	82	1,36	78	1,29	1950	82	1,36	105	1,68	23	0,32	28,05
2.4. Інші оборотні активи	66	1,13	415	6,91	349	5,78	528,79	415	6,91	218	3,49	-197	-3,42	-47,47
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього майна	5819	100	6008	100	189	0	3,25	6008	100	6253	100	245	0	4,08

Продовження табл. 2.5

Пасив	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зрос- тання, %	2018 рік		2019 рік		Відхилення (+,-) в		Темп зрос- тання, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома Вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	сумі, тис. грн.	питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Власний капітал	1001	17,2	1179	19,62	178	2,42	17,78	1179	19,62	1380	22,07	201	2,45	17,05
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	187	3,21	177	2,95	-10	-0,26	-5,35	177	2,95	162	2,59	-15	-0,36	-8,47
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	4631	79,58	4652	77,43	21	-2,15	0,45	4652	77,43	4711	75,34	59	-2,09	1,27
3.1. Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Кредиторська заборгованість	3092	53,14	3160	52,60	68	-0,54	2,20	3160	52,60	2645	42,30	-515	-10,3	-16,30
3.3. Інші поточні зобов'язання	1539	26,45	1492	24,83	-47	-1,62	-3,05	1492	24,83	2066	33,04	574	8,21	38,47
Всього капіталу	5819	100	6008	100	189	0	3,25	6008	100	6253	100	245	0	4,08

З наведених даних спостерігаємо тенденцію щодо зростання питомої ваги необоротних активів з одночасним зниження оборотних активів. Це свідчить про зниження ліквідності балансу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Зокрема, у 2018 р. необоротні активи склали 2110 тис. грн., що становить 35,12 % від усіх активів, це на 624 тис. грн. та 9,58 % відповідно більше за 2017 р. У свою чергу в 2019 р. зростання склало 804 тис. грн. та 11,48 % від попереднього року. У свою чергу оборотні активи мають тенденцію щодо зменшення як у абсолютних значеннях, так і питомій вазі. У 2018 р. вони становили 3898 тис. грн. (64,88 % у питомій вазі), що на 435 тис. грн. та 9,58 % менше за 2017 р., у 2019 р. зменшення продовжилося до 3339 тис. грн. у абсолютних значеннях та на 11,48 % у питомій вазі. Графічно структуру активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр. наведемо на рисунку 2.4.

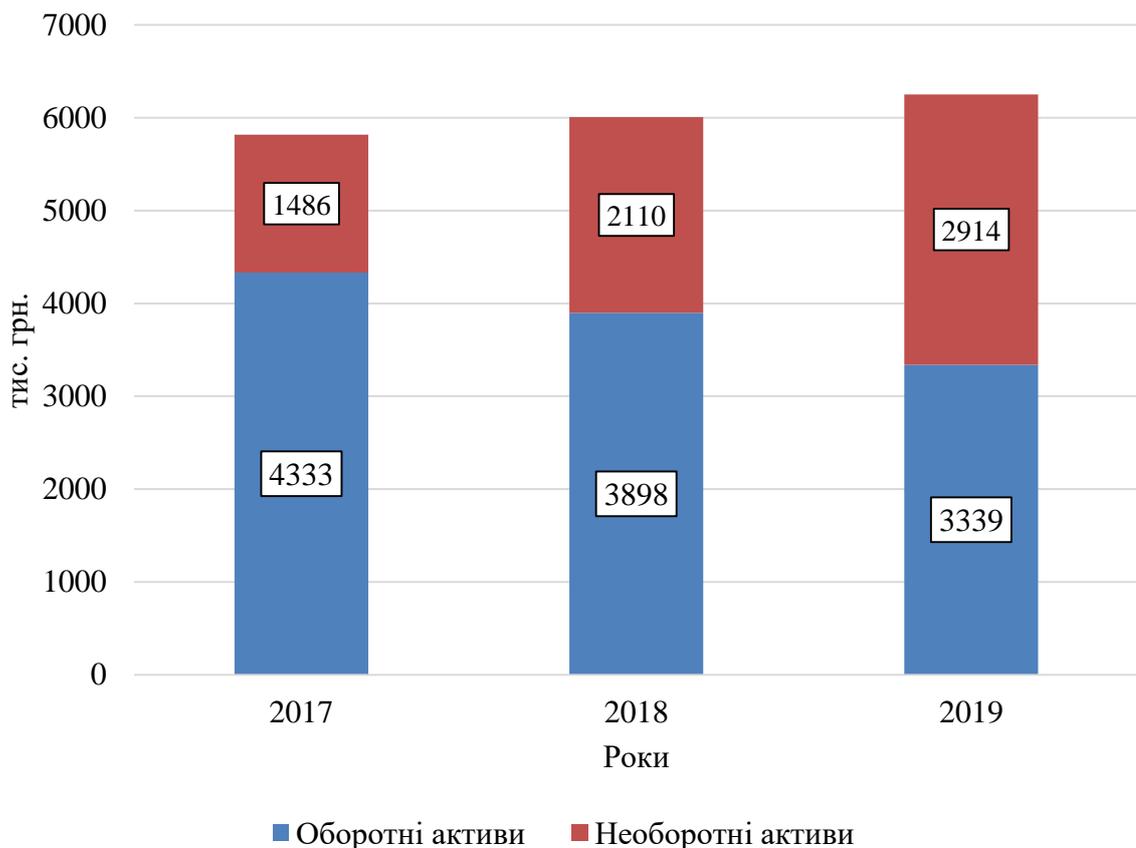

Рис. 2.4. Структура активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Необоротні активи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» майже повністю складають з основних засобів. Їх зростання зумовлене роботою досліджуваного товариства щодо оновлення матеріально-технічної бази, придбання нових технологій тощо. Що стосується оборотних активів, то вони складаються з запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів та їх еквівалентів, а також інших оборотних активів.

Запаси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017 р. складають 3948 тис. грн. або 67,85 % активів товариства, у 2018 р. відбулося їх зменшення на 1700 тис. грн. та на 30,43 % у питомій вазі, у 2019 р. їх вартість зросла на 2877 тис. грн. та на 8,59 % у загальній частці.

Якщо аналізувати запаси у розрізі його складових, то зростання відбувається як по виробничих запасах, так і по готовій продукції. Внаслідок динамічного зовнішнього середовища та впливу інфляції ціни на сирову постійно зростають. З цією метою ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» намагається закуповувати сировину у більшій кількості по оптовим цінам. Це дозволяє здешевити ціну, а також забезпечити безперебійну виробничо-господарську діяльність у якісній сировині.

Суттєвого зменшення у 2019 р. зазначала дебіторська заборгованість на 1014 тис. грн. у абсолютних значеннях та на 16,97 % у питомій вазі. Така зменшення обумовлено тим, що товариство стало менше реалізовувати продукції на умовах після оплати. Протягом всього аналізованого періоду часу грошові кошти та їх еквіваленти на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» займають доволі малу частку. У 2017 р. складають 4 тис. грн. або 0,07 %, у 2018 р. відбулося зростання на 78 тис. грн. або 1,29 %, у 2019 р. зростання склало 23 тис. грн. або 0,32 %. З позитивного слід відмітити незначен щорічне зростання найбільш ліквідних активів товариства.

На рисунку 2.5 наведемо структуру оборотних активів досліджуваного товариства за 2017-2019 рр.

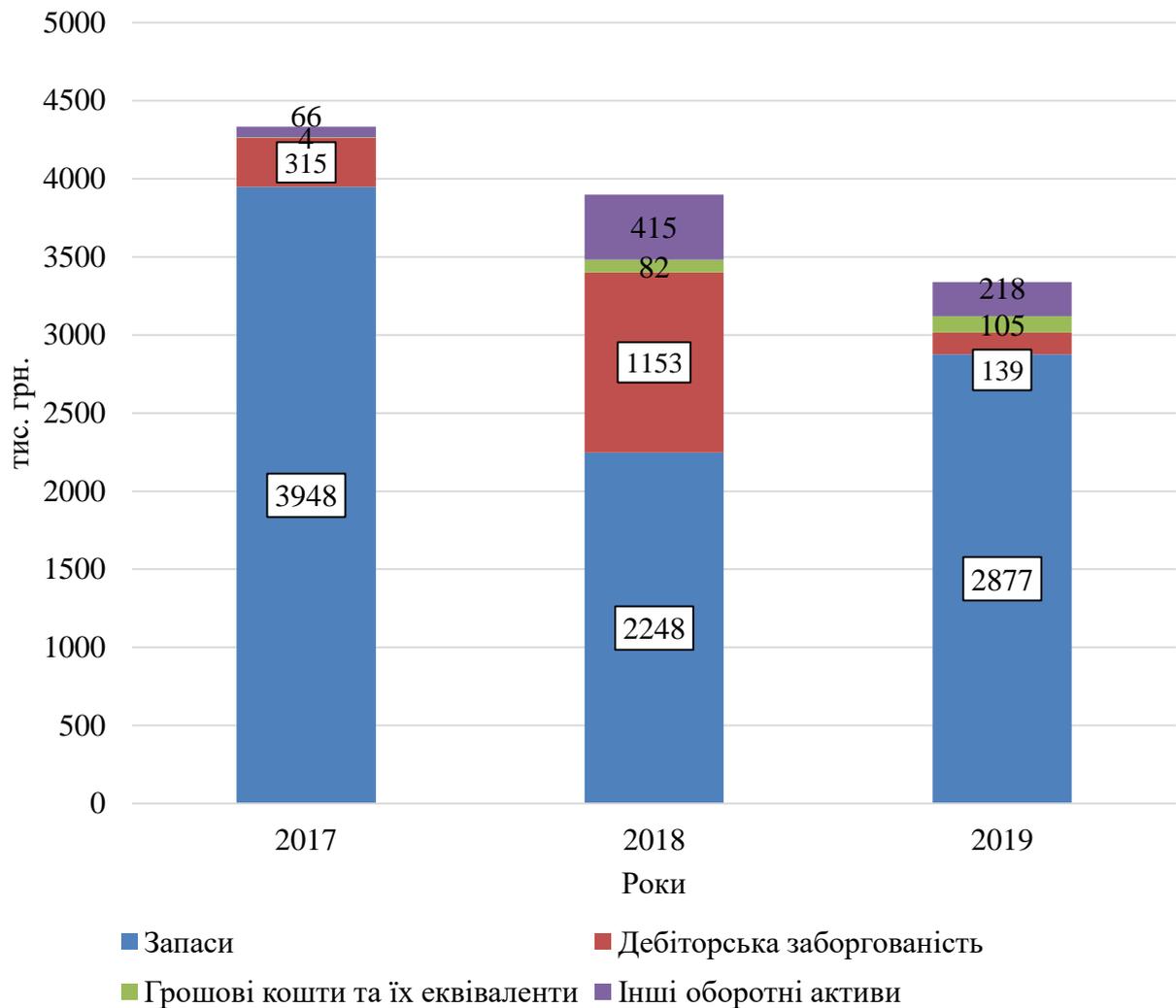

Рис. 2.4. Структура оборотних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Аналізуючи пасиви балансу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід відмітити про значен переважання зобов'язань над власним капіталом, при цьому помітне зростання частки другого з одночасним зменшенням першого. Так, власний капіталу протягом аналізованого періоду зростає з 1001 тис. грн. до 1380 тис. грн., у питомій вазі це зростання виглядає як: з 17,2 % до 22,07 %. Зростання частки власного капіталу свідчить про збільшення фінансової самостійності досліджуваного товариства.

Щорічно відбувається зменшення довгострокових зобов'язань, що свідчить про їх погашення досліджуваним товариством. У 2017 р. їх вартість складала 187 тис. грн. або 3,21 %, у 2018 р. відбулося їх зростання на 10 тис. грн.

або 0,26 %. У 2019 р. товариству вдалося її зменшити ще на 15 тис. грн., що призвело до зменшення у частці на 0,36 %.

У свою чергу фінансування господарської діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» здійснюється переважно за рахунок поточних зобов'язань. У 2017 р. їх вартість складала 4631 тис. грн. або 79,58 % від усіх джерел фінансування. У 2018 р. відбулося їх зростання на 21 тис. грн., водночас за рахунок більш вищого зростання власного капіталу, питома вага поточних зобов'язань зменшилася на 2,15 %. У 2019 р. тенденція подібна продовжилася: поточні зобов'язання зросли на 59 тис. грн., але у питомій вазі зменшилися на 2,09 %. Структуру джерел фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр. наведемо на рисунку 2.5.

Рис. 2.5. Структура активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Позитивним є постійне зростання власного капіталу на досліджуваному товаристві. Для більш детального аналізу в таблиці 2.6 відобразимо склад та структуру власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Таблиця 2.6

Структура та динаміка власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Найменування статей	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Відхилення (+,-) порівнюючи 2018 р. з 2017 р.			Відхилення (+,-) порівнюючи 2019 р. з 2018 р.		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	Δ	%	темп зростання, %	Δ	%	темп зростання, %
Власний капітал	1001	100	1179	100	1380	100	178	0	17,78	201	0	17,05
1. Зареєстрований (пайовий) капітал	339	33,87	339	28,75	339	24,57	0	-5,12	0	0	-4,18	0
2. Додатковий капітал	114	11,39	114	9,67	114	8,26	0	-1,72	0	0	-1,41	0
Всього інвестований капітал	453	45,25	453	38,42	453	32,83	0	-6,83	0	0	-5,59	0
3. Резервний капітал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	548	54,75	726	61,58	927	67,17	178	6,83	32,48	201	5,59	27,69
Всього накопичений капітал	1001	100	1179	100	1380	100	178	0	17,78	201	0	17,05
5. Вилучений капітал	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього капіталу розпорядженні	1001	100	1179	100	1380	100	178	0	17,78	201	0	17,05
Сукупний капітал	5819	100	6008	100	6253	100	189	0	3,25	245	0	4,08
Частка власного капіталу в сукупному капіталі	—	17,2	—	19,62	—	22,07	—	2,42	—	—	2,45	—

Аналізуючи структуру та динаміку власного капіталу перш за все слід відмітити, що його розмір щорічно зростає. У 2019 р. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у розпорядженні мало власний капітал в розмірі 1380 тис. грн., що на 17,78 % та 17,05 % вище за 2017-2018 рр. відповідно. Структура власного капіталу наведена на рисунку 2.6.

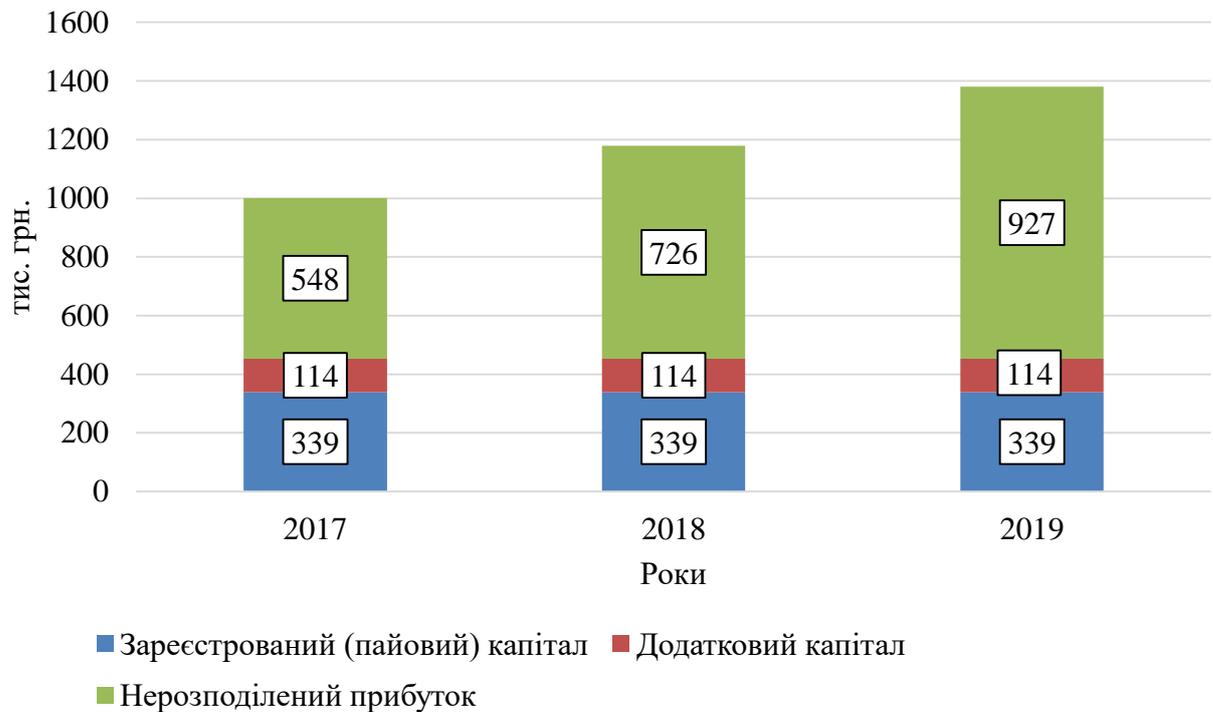

Рис. 2.6. Структура власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Зареєстрований та додатковий капітал протягом 2017-2019 рр. на товаристві не змінювався. Перший складав 339 тис. грн., а другий – 114 тис. грн. Нарощування власного капіталу на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» відбувалося через нерозподілений прибуток, який зріс з 548 тис. грн. у 2017 р. до 927 тис. грн. на кінець звітного періоду. Зростання нерозподіленого прибутку є позитивним та відбулося завдяки прибутковій діяльності досліджуваного товариства. Цю суму товариство може використовувати у власних цілях.

Для більш детального аналізу в таблиці 2.7 відобразимо склад та структуру позикового капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Таблиця 2.7

Структура і динаміка позикового капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Найменування статей	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Відхилення (+,-) порівнюючи 2018 р. з 2017 р.			Відхилення (+,-) порівнюючи 2019 р. з 2018 р.		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	Δ	%	темп зростання, %	Δ	%	темп зростання, %
Усього зобов'язань	4818	100	4829	100,	4873	100	11	0	0,23	44	0	0,91
1. Довгострокові зобов'язання	187	3,88	177	3,67	162	3,32	-10	-0,21	-5,35	-15	-0,35	-8,47
1.1. Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2. Інші довгострокові зобов'язання та забезпечення	187	3,88	177	3,67	162	3,32	-10	-0,21	-5,35	-15	-0,35	-8,47
2. Поточні зобов'язання	4631	96,12	4652	96,33	4711	96,68	21	0,21	0,45	59	0,35	1,27
2.1. Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0,	0	0	0	0	0	0
2.2. Заборгованість за товари, роботи, послуги	2945	61,12	2950	61,09	2316	47,53	5	-0,03	0,17	-634	-13,56	-21,49
2.3. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	147	3,05	210	4,35	329	6,75	63	1,3	42,86	119	2,4	56,67
2.4. Інші поточні зобов'язання та забезпечення	1539	31,94	1492	30,9	2066	42,4	-47	-1,04	-3,05	574	11,5	38,47
Сукупний капітал	5819	100	6008	100	6253	100	189	0	3,25	245	0	4,08
Частка позикового капіталу в сукупному капіталі	—	82,8	—	80,38	—	77,93	—	-2,42	—	—	-2,45	—

Зобов'язання ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» складаються з поточних та довгострокових зобов'язань. При цьому частка останніх коливається у межах 3-4 % та має тенденцію щодо зменшення. У 2017 р. складала 187 тис. грн., у 2018 р. відбулося зменшення на 10 тис. грн., а у 2019 р. зменшення склало 15 тис. грн. Відповідно їх питома вага знизилася з 3,88 % до 3,32 %.

Поточні зобов'язання навпаки зростають, частково це обумовлено тим, що довгострокові зобов'язання переходять у короткострокові. У 2017 р. поточні зобов'язання склали 4631 тис. грн. або 96,12 % усіх зобов'язань, у 2018 р. зростає на 21 тис. грн., а у 2019 р. на 59 тис. грн. На рисунку 2.7 наведемо структуру зобов'язань досліджуваного товариства.

Рис. 2.7. Структура зобов'язань ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

В основному фінансування діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» відбувається за рахунок поточних зобов'язань. Частка останніх у фінансових джерелах за 2019 р. складає 77,93 %, у тім спостерігається тенденція щодо зростання частки власних джерел фінансування. На

рисунку 2.8 наведемо структуру джерел фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

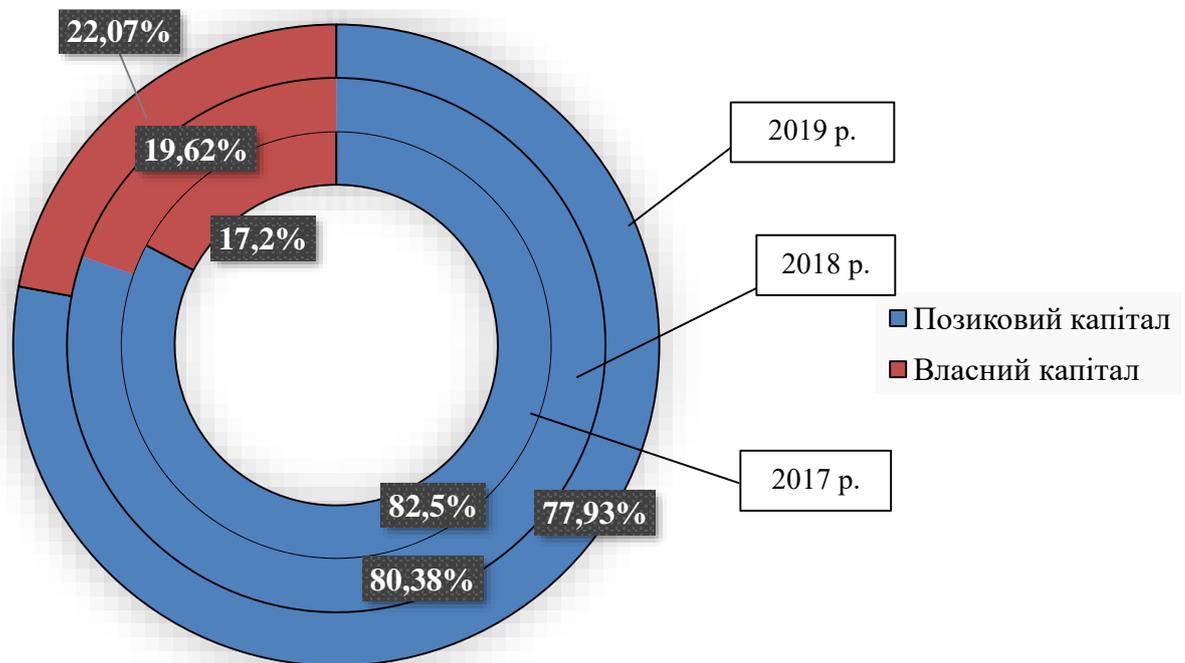

Рис. 2.8. Структура фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019рр.

Фінансові ресурси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» переважно складаються з позикового капіталу. Так, його частка у 2019 р. складає 77,93 %, водночас спостерігається тенденція щодо його зменшення. Адже, ще у 2017 р. його частка становила 82,5 %. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід нарощувати розміри власного капіталу та зменшувати позиковий капітал. Цього можна досягнути лише завдяки прибутковій діяльності, що дозволить збільшувати накопичені резерви.

Таким чином, проведений аналіз показав, що активи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» складаються з необоротних та оборотних активів. Протягом 2017-2019 рр. спостерігається тенденція щодо зростання частки необоротних активів завдяки впровадженню нових технологій. Частка необоротних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2019 р. складала 46,6 %, а оборотні – 53,4 %. Оборотні активи переважно формуються

з важколіквідних активів – запасів, тоді як на грошові кошти існує дефіцит. Що стосується джерел формування фінансових ресурсів, то ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» використовує як позиковий, так і власний капітал. Частка останніх постійно зростає, а перших – зменшується. У 2019 р. частка позикового капіталу складала 77,93 %, а власного капіталу – 22,07 %. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід у подальшому працювати над зростанням власного капіталу, що забезпечить збільшення його фінансової незалежності.

Далі проведемо аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Фінансові ресурси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» складаються як з власних, так і позикових коштів. Важливо забезпечувати ефективне їх використання. Для аналізу зазначеного у таблиці 2.8 наведемо показники фінансової стійкості досліджуваного товариства за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.8

Показники фінансової стійкості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Найменування показника	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Нормативне значення	Абсолютне відхилення 2019 р. від:	
					2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7
Наявність власних коштів підприємства в обороті	-485	-931	-1534	-	-1049	-603
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,20	0,23	0,25	$\geq 0,7$	0,05	0,02
Коефіцієнт фінансової автономії	0,17	0,20	0,22	$\geq 0,5$	0,05	0,02

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт фінансової залежності	5,81	5,10	4,53	≤ 3	-1,28	-0,57
Коефіцієнт фінансового ризику	4,81	4,10	3,53	$< 0,5$	-1,28	-0,57
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,48	-0,79	-1,11	$\geq 0,5$	-0,63	-0,32
Коефіцієнт покриття запасів	-0,12	-0,41	-0,53	$> 0,8$	-0,41	-0,12
Коефіцієнт загальної заборгованості	4,81	4,10	3,53	< 1	-1,28	-0,57
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	0,21	0,24	0,28	≥ 1	0,07	0,04

На ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» спостерігається дефіцит власних коштів в обороті. При цьому що дефіцит щорічно зростає з 485 тис. грн. у 2017 р. до 1534 тис. грн. на кінець аналізованого періоду. Це свідчить про нестачу власних фінансових ресурсів на товаристві (рисунок 2.9).

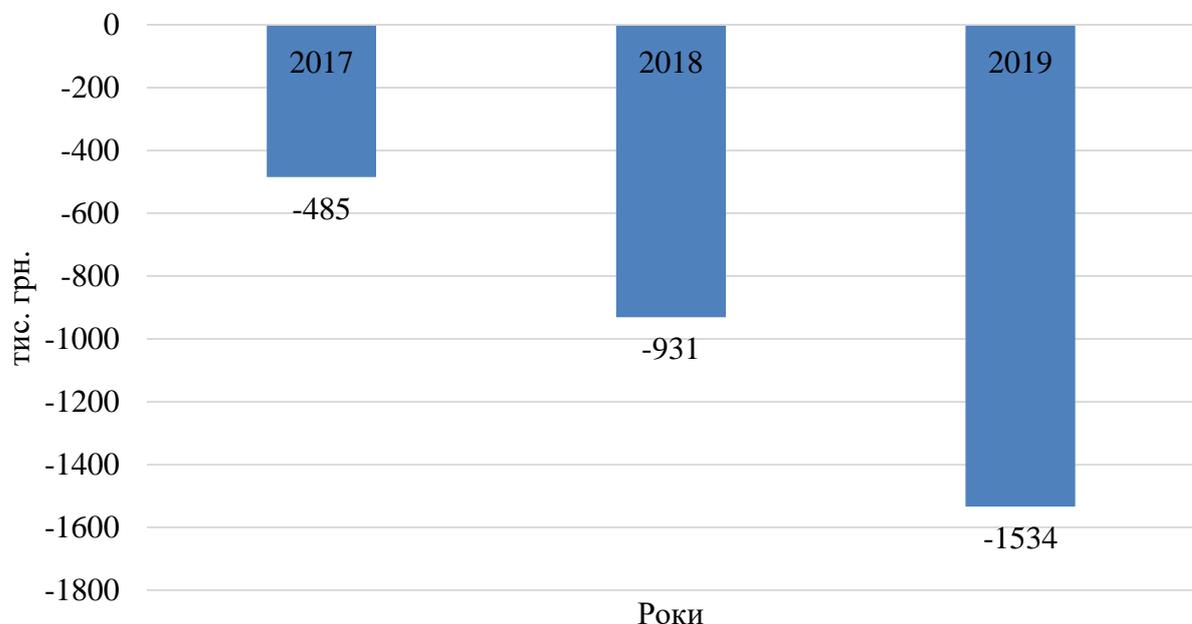

Рис. 2.9. Наявність власних коштів у обороті ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019рр.

Коефіцієнт фінансової стійкості є значно нижчим за нормативне значення, яке складає більше 0,7, але поступово зростає. У 2019 р. його значення складає 0,25, що на 0,05 та 0,02 більше за 2017-2018 рр. Загалом же зважаючи на доволі низькі значення цього коефіцієнта ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» фінансово нестійким.

Коефіцієнт фінансової автономії також хоч і має позитивні зміни до зростання, але не відповідає нормативному значенню. Так, у 2019 р. його значення складає 0,22, що на 0,05 більше від 2017 р. та на 0,02 більше від 2018 р. Нормативним же значенням є значення коефіцієнта фінансової автономії, яке перевищує 0,5. Відтак, можемо констатувати, що сьогодні ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є досить залежним від зовнішніх джерел фінансування господарської діяльності. На рисунку 2.10 наведемо динаміку коефіцієнта фінансової автономії ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

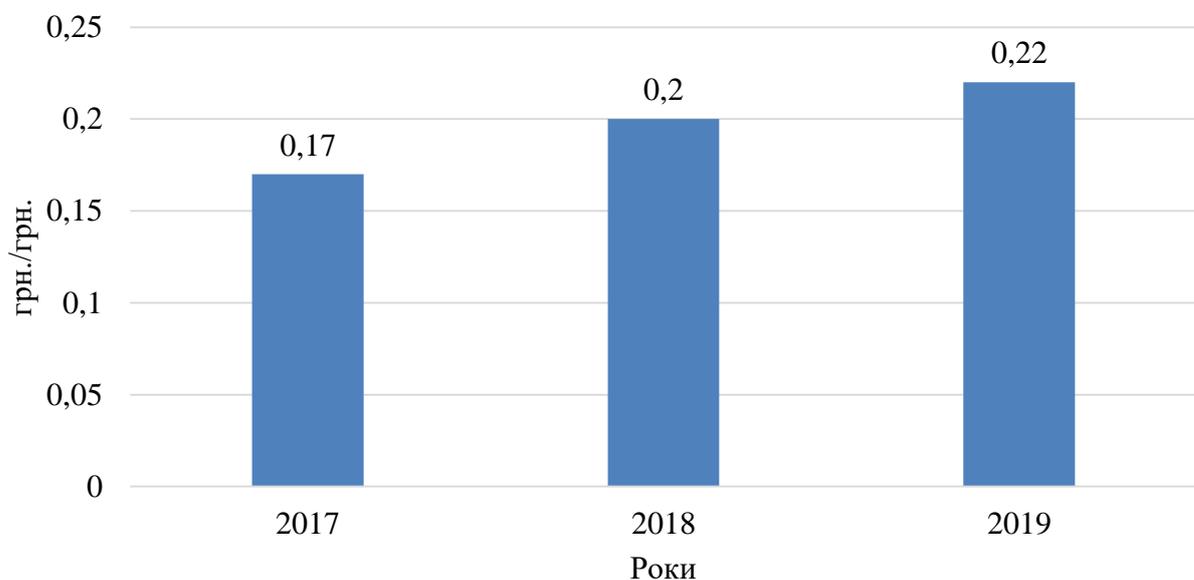

Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта фінансової автономії ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

У свою чергу коефіцієнт фінансової залежності у 2019 р. складає 4,53, що на 1,28 менше за 2017 р. та на 0,57 менше за 2018 р. Динаміка щодо зменшення цього показника є позитивною, оскільки зменшується залежність товариства

від позикового капіталу. Нормативним значенням вважається таким, яке не перевищує 3, тому констатуємо, що наразі товариство є досить залежним від позикового капіталу.

Коефіцієнт фінансового ризику підтверджує досить ризикову фінансову політику ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Даний коефіцієнт у 2019 р. складає 3,53 при нормативному значенню в 0,5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу має від'ємне значення, що обумовлено його дефіцитом.

Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу є значно нижче нормативного значення та не відповідають йому. Однак спостерігається тенденція щодо його зростання до 0,28, загальне збільшення за три роки відбулося на 0,07. На рисунку 2.11 наведемо динаміку коефіцієнта співвідношення власного і залученого капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

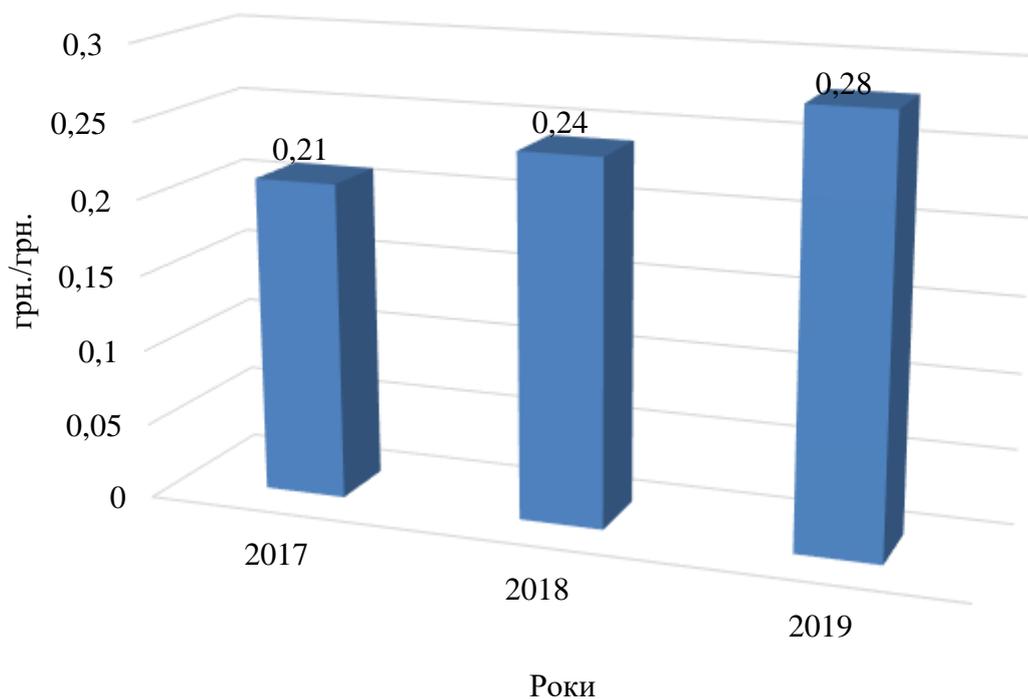

Рис. 2.11. Динаміка коефіцієнта співвідношення власного і залученого капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

Далі визначимо у таблиці 2.9 тип фінансової стійкості досліджуваного товариства за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.9

Тип фінансової стійкості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
у 2017-2019 рр.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Загальна величина запасів	3948	2248	2877
Наявність власних коштів	-485	-931	-1534
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	-298	-754	-1372
Наявність загальних коштів	-298	-754	-1372
$\Phi В = В - Зп$	-4433	-3179	-4411
$\Phi Вд = ВД - Зп$	-4246	-3002	-4249
$\Phi Зк = ЗК - Зп$	-4246	-3002	-4249
Трикомпонентний показник фінансової стійкості $S(\Phi) = \{S1(\pm\Phi В), S2(\pm\Phi Вд), S3(\pm\Phi Зк)\}$	{0;1;1}	{0;1;1}	{1;1;1}

Зважаючи на вищенаведені дані можемо констатувати, що для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» характерний кризовий фінансовий тип стійкості. На товаристві спостерігається гострий дефіцит фінансових ресурсів для покриття потреби у запасах.

Наступним важливим показником ефективності використання фінансових ресурсів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є показники ліквідності. Для початку дослідимо баланс товариства на предмет ліквідності. Баланс є абсолютно ліквідним, коли виконуються наступне співвідношення:

$$A1 \geq П1;$$

$$A2 \geq П2;$$

$$A3 \geq П3;$$

$$A4 \leq П4.$$

Баланс ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» представимо у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Баланс ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
за 2017-2019 рр.

Актив	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Пасив	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Надлишок +, -		
								2017 р.	2018 р.	2019 р.
Група А1	4	82	105	Група П1	0	0	0	4	82	105
Група А2	315	1153	139	Група П2	187	177	162	128	976	-23
Група А3	4014	2663	3095	Група П3	4631	4652	4711	-617	-1989	-1616
Група А4	1486	2110	2914	Група П4	1001	1179	1380	485	931	1534
Баланс	5819	6008	6253	Баланс	5819	6008	6253	0	0	0

З наведених розрахунків можемо зробити висновок про те, що баланс ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» протягом 2017-2019 рр. не є абсолютно ліквідним. Оскільки у 2019 р. одразу три співвідношення не відповідають критеріям абсолютної ліквідності, зокрема: $A2 \leq P2$, $A3 \leq P3$, а також $A4 \geq P4$. Можемо констатувати, що на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» баланс є неліквідним. Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» відображено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Показники ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
за 2017-2019 рр.

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
		2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
1.	Власний оборотний капітал, тис. грн.	-298	-754	-1372	-456	-1074
2.	Загальний коефіцієнт ліквідності (покриття), грн./грн.	0,94	0,84	0,71	-0,1	-0,23
3.	Коефіцієнт швидкої ліквідності, грн./грн.	0,001	0,35	0,19	0,349	0,189
4.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності, грн./грн.	0,001	0,018	0,02	0,017	0,019
5.	Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей, грн./грн.	0,87	0,96	0,66	0,09	-0,21
6.	Коефіцієнт дебіторської заборгованості, грн./грн.	0,068	0,248	0,030	0,18	-0,038

Провівши розрахунок показників ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» помітне погіршення їх значень. Загальний коефіцієнт ліквідності зменшується: у 2017 р. складає 0,94, у 2018 р. зменшується на 0,1, а у 2019 р. на 0,23. Такі негативні зміни відбуваються на фоні як загального зростання поточних зобов'язань, так і зменшення оборотних активів. Товариство не у зможі за рахунок ліквідних активів покрити усю поточну заборгованість. На рисунку 2.12 наведемо динаміку цього коефіцієнту на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр.

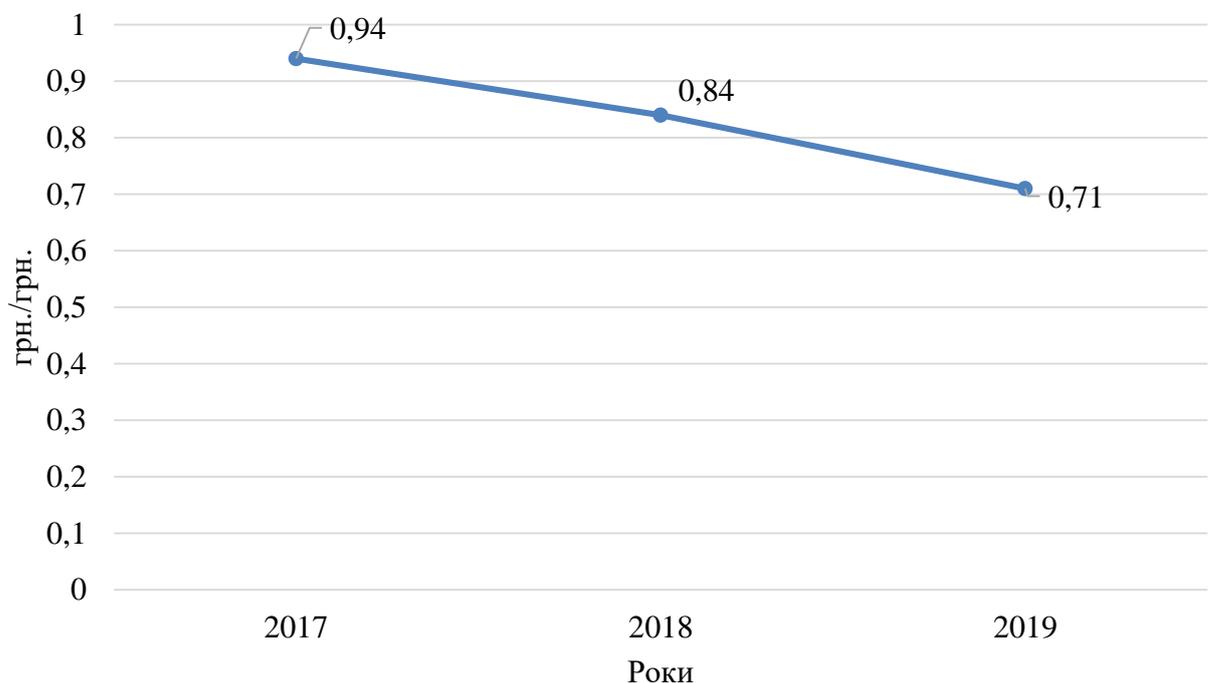

Рис. 2.12. Динаміка коефіцієнта загальної ліквідності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду має критично низьке значення та у 2019 р. складає 0,02. Товариство практично не може погасити термінову заборгованість. Інші показники ліквідності досліджуваного товариства мають тенденцію щодо зменшення. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» має проблеми при своєчасному розрахунку зі своїми кредиторами.

Далі у таблиці 2.12 проведемо аналіз показників рентабельності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр., які вказують на ефективність використання фінансових ресурсів досліджуваного товариства.

Таблиця 2.12

Показники рентабельності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»
у 2017-2019 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення 2018/2017	Абсолютне відхилення 2019/2018
Рентабельність сукупного капіталу	2,78	2,96	3,21	0,18	0,25
Рентабельність власного капіталу	16,18	15,10	14,57	-1,08	-0,53
Рентабельність основних засобів	10,90	8,44	6,90	-2,46	-1,54
Рентабельність продажу	2,15	2,25	2,83	0,1	0,58

Наведені дані вказують на те, що ресурси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» використовуються досить ефективно, усі мають додатні значення. Водночас помітні й негативні зміни, зокрема це стосується рентабельності власного капіталу, який має тенденцію щодо зниження. У 2017 р. його значення складає 16,18 %, у 2018 р. знижується на 1,08 %, а у 2019 р. зменшується ще на 0,53 %. Це обумовлено тим, що темпи зростання власного капіталу товариства випереджають темпи зростання чистого прибутку.

У свою чергу рентабельність сукупного капіталу зростає невисокими темпами. У 2017 р. складає 2,78 %, у 2018 р. зростає на 0,18 %, а у 2019 р. збільшується на 0,25. Відтак, сукупний капітал на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» став використовуватися більш ефективно.

Також позитивні зміни має рентабельність продажу, яка зростає з 2,15 % до 2,83 %. Водночас зменшується рентабельність основних засобів у 2018 р. на 2,46 %, а у 2019 р. на 1,54 %. Графічно динаміку показників рентабельності

ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр. наведено на рисунку 2.13.

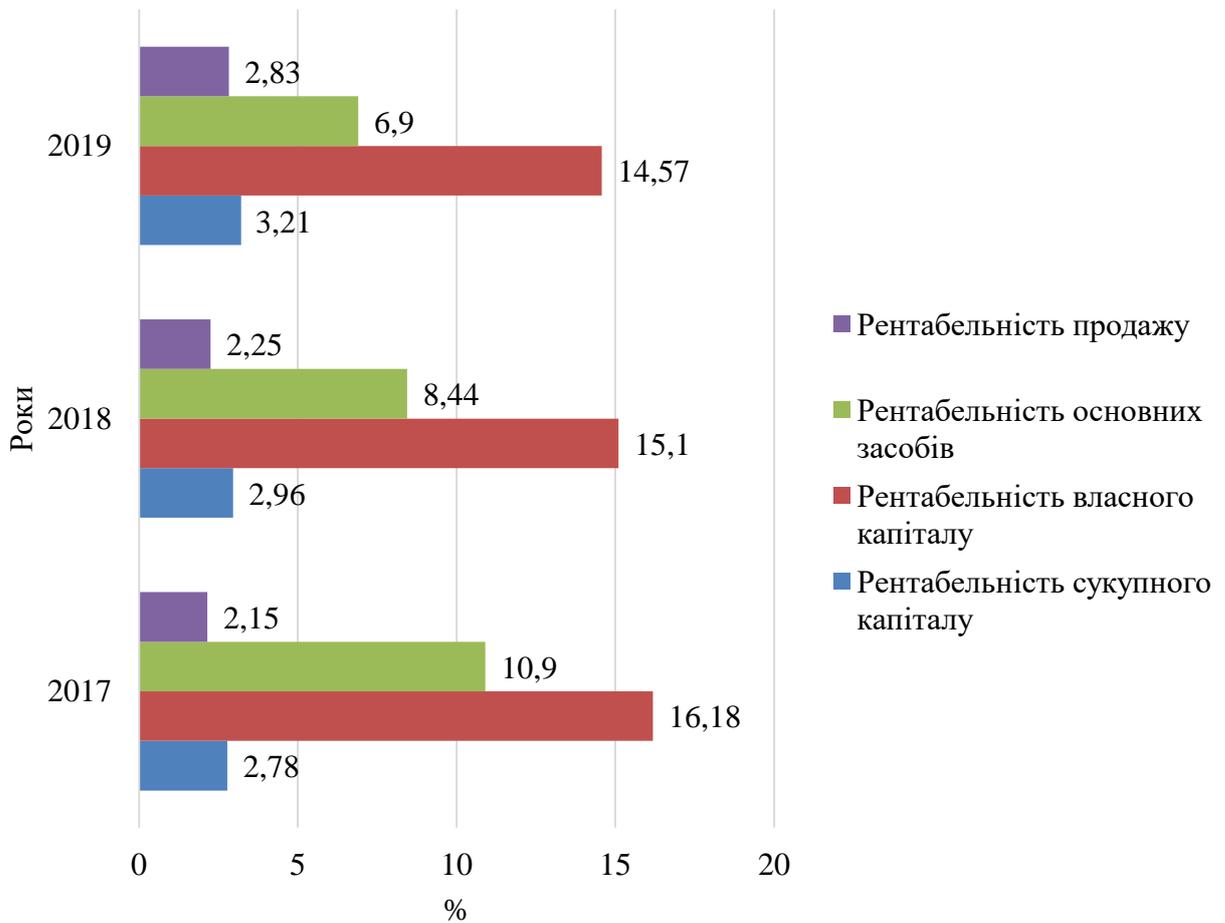

Рис. 2.13. Динаміка показників рентабельності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2017-2019 рр., %

Загалом показники рентабельності мають не високі коливання. Усі з них мають додатні значення, що свідчить про ефективність використання на товаристві фінансових ресурсів. Утім ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід працювати над максимізацією показників рентабельності.

Таким чином, ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» має досить вагомні проблеми у питанні забезпеченості своєї діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт фінансової автономії хоч і зростає, але у 2019 р. складає лише 0,22 грн./грн. Також на товаристві спостерігається хронічний дефіцит найбільш ліквідних активів, що не дозволяє оперативно

розраховувати з кредиторами. Власне висока заборгованість товариства та його залежність від позикових коштів є головною проблемою ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» протягом 2017-2019 рр. Баланс товариства є неліквідним, а тип фінансової стійкості визначається кризовим. Виникає необхідність щодо зростання частки власного капіталу та найбільш ліквідних активів. Зважаючи на зазначене слід запропонувати конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності використання та формування фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Підсумовуючи результати проведеного дослідження у другому розділі кваліфікаційної роботи отримано наступні результати.

1. Надана загальна характеристика діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона», яка є одним з передових підприємств у сфері швейного виробництва. Основним видом діяльності є виробництво одягу, товариство реалізовує продукцію як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є лінійно-функціональною та націлена на досягнення поставлених цілей. Аналіз основних фінансових результатів показав, що незважаючи на загальне зменшення чистого доходу від реалізації продукції кінцею фінансових результат, а саме чистий прибуток протягом 2017-2019 рр. зростає з 162 тис. грн. до 201 тис. грн.

2. Проведено аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Активи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» складаються з необоротних та оборотних активів. Протягом 2017-2019 рр. спостерігається тенденція щодо зростання частки необоротних активів завдяки впровадженню нових технологій. Частка необоротних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2019 р. складала 46,6 %, а оборотні – 53,4 %. Оборотні активи переважно формуються з важколіквідних активів – запасів, тоді як на грошові кошти існує дефіцит. Що стосується джерел формування фінансових ресурсів, то ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» використовує як позиковий, так і власний капітал. Частка останніх

постійно зростає, а перших – зменшується. У 2019 р. частка позикового капіталу складала 77,93 %, а власного капіталу – 22,07 %. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід у подальшому працювати над зростанням власного капіталу, що забезпечить збільшення його фінансової незалежності.

3. Здійснено аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Досліджуване товариство має досить вагомі проблеми у питанні забезпеченості своєї діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт фінансової автономії хоч і зростає, але у 2019 р. складає лише 0,22 грн./грн. Також на товаристві спостерігається хронічний дефіцит найбільш ліквідних активів, що не дозволяє оперативно розраховувати з кредиторами. Власне висока заборгованість товариства та його залежність від позикових коштів є головною проблемою ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» протягом 2017-2019 рр. Баланс товариства є неліквідним, а тип фінансової стійкості визначається кризовим. Виникає необхідність щодо зростання частки власного капіталу та найбільш ліквідних активів. Зважаючи на зазначене слід запропонувати конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності використання та формування фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Оскільки саме в цьому криються головні резерви поліпшення його господарської діяльності.

Зважаючи на результати проведеного дослідження у другому розділі кваліфікаційної роботи запропонуємо шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ПРИЛУЦЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА «КОРОНА»

3.1. Резерви збільшення фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Для успішного функціонування будь-якого підприємства важлива наявність відповідних фінансових ресурсів. Саме останні виступають головним джерелом забезпечення розвитку підприємства. Достатні фінансові ресурси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» дозволяють своєчасно розраховувати по своїм зобов'язанням, поліпшувати умови праці, збільшувати розміри заробітної плати працівників, впроваджувати останні досягнення науки та техніки тощо. Сьогодні фінансові ресурси ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» формуються переважно за рахунок поточних зобов'язань, які складають до 80 % усіх джерел фінансування. Відповідно досліджуване товариство є досить залежним від кредиторів, що не дозволяє у повній мірі бути фінансово самостійним. Поточні ж зобов'язання ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» потрібно повертати у короткостроковий період. Відповідно виникає потреба у збільшенні власних фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Головним засобом забезпечення зростання власних фінансових ресурсів на товаристві є нарощувати розміру нерозподіленого прибутку. Цього досягнуто можна завдяки прибутковій діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона», відповідно частину чистого прибутку товариство буде звлишатися у складі нерозподіленого прибутку. Іншим інструментом нарощування власних фінансових ресурсів товариства є внески засновників. Водночас власники орієнтовані переважно на отримання дивідендів, так як вони уже сформували статутний капіталу, який не планується розширювати.

До того ж для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» ключову роль відіграє не так розмір та склад фінансових ресурсів, як забезпечення ефективного його використання. Цього домогтися можливо завдяки формуванню збалансованого складу фінансових ресурсів. З цією метою проведемо оптимізацію фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Зазначимо, що процес оптимізації базується на проведенні оцінки власного та позикового капіталів за різних умов залучення та здійсненні розрахунків середньозваженої вартості капіталу. Вартість капіталу являє собою ціну, яку підприємство платить за його залучення з різних джерел. Формула для визначення середньозваженої вартості капіталу товариства наступна:

$$CBK = \sum_{i=1}^n B_i \times \Pi_i, \quad (3.1)$$

де СВК – середньозважена вартість капіталу, %;

i – елемент капіталу;

n – кількість елементів капіталу;

B_i – вартість i -того елемента капіталу;

Π_i – питома вага i -того елемента капіталу в загальній його сумі, виражена десятковим дробом.

Для розрахунку середньозваженої вартості капіталу необхідно визначити окремо вартість власного та позикового капіталів. Однією з ключових складових визначення вартості власного капіталу є рівень запропонованих дивідендних виплат.

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу проведемо в таблиці 3.2, а розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності при різних значеннях коефіцієнта фінансового важеля проведемо у таблиці 3.3.

Таблиця 3.2

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» при різній його структурі

№	Показники	Варіанти					
		I (100%- 0%)	II (80 % - 20%)	III (60%- 40%)	IV (50% - 50%)	V (40%- 60%)	VI (20%- 80%)
1.	Загальна вартість капіталу	1380	1380	1380	1380	1380	1380
2.	Варіанти структури капіталу, %						
2.1	Власний (акціонерний) капітал,%	100	80	60	50	40	20
2.2	Позиковий капітал,%	0	20	40	50	60	80
3.	Норма дивіденду, %	5	5	5	5	5	5
4.	Мінімальна процентна ставка %	25	25	25	25	25	25
5.	Ставка податку на прибуток	18	18	18	18	18	18
6.	Податковий коректор (1 – 0,18)	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
7.	Ставка проценту за кредит з урахуванням податкового коректора (ряд.4 × ряд.6), %	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5
8.	Ціна складових елементів капіталу, %						
8.1	Власного капіталу ((ряд.2.1 × ряд.3) : 100)	5	4	3	2,5	2	1
8.2	Позикового капіталу ((ряд.2.2 × ряд.7) : 100)	-	4,1	8,2	10,25	12,3	16,4
9.	Середньозважена ціна капіталу (СВК) ((ряд.8.1 × ряд.2.1) + ряд.8.2 × ряд.2.2)) : 100	5	4,02	5,08	6,38	8,18	13,32

Таблиця 3.2

Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» при різних значеннях коефіцієнта фінансового важеля

№	Показники	Варіанти					
		I (100%- 0%)	II (80 % - 20%)	III (60%- 40%)	IV (50% - 50%)	V (40%- 60%)	VI (20%- 80%)
1	Власний капітал	1380	1380	1380	1380	1380	1380
2	Можливий обсяг позикового капіталу	0	345	920	1380	2070	5520
3	Загальний обсяг капіталу (ряд.1 + ряд.2)	1380	1725	2300	2760	3450	6900
4	Коефіцієнт фінансового важеля Р.2 /р.1	0	0,25	0,67	1	1,5	4
5	Рентабельність активів, %	15	15	15	15	15	15
6	Мінімальна ставка відсотка за кредит, %	-	25	25	25	25	25
7	Фінансовий результат від операційної діяльності без урахування відсотків за кредит (ряд.3 × ряд.5 : 100)	207	258,75	345	414	517,5	1035
8	Сума відсотків за кредит (ряд.2 × ряд.6 : 100)	-	86,25	230	345	517,5	1380
9	Фінансовий результат від операційної діяльності з урахуванням суми відсотків за кредит (ряд.7– ряд.8)	207	172,5	115	69	0	-345
10	Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
11	Сума податку на прибуток (ряд.9 × ряд.10)	37,26	31,05	20,7	12,42	0	0
12	Чистий прибуток (ряд.9 – ряд.11)	169,74	141,45	94,3	56,58	0	-345
13	Чиста рентабельність власного капіталу (ряд.12 : ряд.1 × 100), %	12,30	10,25	6,83	4,10	0	-25
14	Фінансовий леверидж, р.7/р. 9	1	1,5	3	6	-	-3

За допомогою розрахунку середньозваженої вартості капіталу встановлено, що для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» найбільш оптимальним є структура капіталу 80/20 на користь власного капіталу. Відповідно за таких умов буде досягнута найменша середньозважена вартість капіталу досліджуваного товариства, яка складе 4,02 грн.

Проведені розрахунки вказують на те, що для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» оптимальною є структура капіталу, за якої 80 % займає власний капітал, а 20 % позиковий капітал. Протягом же 2017-2019 рр. дане співвідношення не справджувалося, що негативно впливало на кінцеві результати роботи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Так, у 2019 р. спостерігається діаметрально протилежна ситуація, за якої частка власного капіталу складає 22,07 %, а позиковий капітал – 77,93 %. На рисунку 3.1 наведемо динаміку співвідношення власного та позикового капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за 2017-2019 рр. та порівнюючи з оптимальним його значенням для товариства.

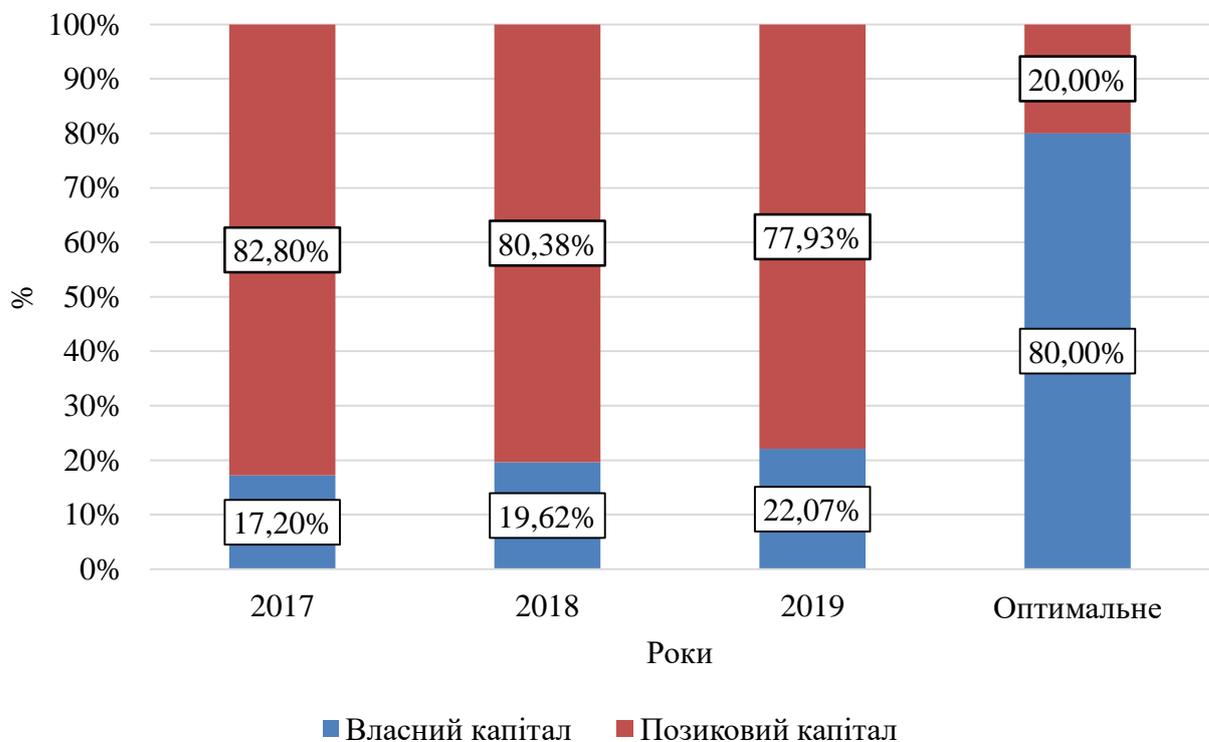

Рис. 3.1. Динаміка співвідношення власного та позикового капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Зважаючи на результати проведених розрахунків можемо констатувати, що для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» найбільш доцільним є нарощування розміру власного капіталу та зменшення позикового капіталу. Оскільки на даний час спостерігається високий рівень позикового капіталу, що негативно впливає на його фінансову стабільність, ділову активність та кінцеві фінансові результати. Нинішню фінансову політику ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є досить ризиковою та не виправданою в ситуації з досліджуваним товариством.

Головним резервом нарощування власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є збільшення нерозподіленого прибутку. Цього товариство зможе досягнути виключно за умови збільшення чистого прибутку. Тому товариству слід удосконалювати усі свої бізнес-процеси, щоб максимізувати кінцевий розмір прибутку. Частину з них наповнюючи фінансове забезпечення діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» зможе використовувати для удосконалення своєї діяльності, зокрема здійсненню активної інноваційної діяльності, що є основою забезпечення стабільного розвитку.

Для підтвердження визначеної оптимальної структури капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» нами проведено розрахунок коефіцієнтів фінансової рентабельності при різній структурі капіталу. Відповідно можемо констатувати, що даний метод також підтверджує необхідність нарощування власного капіталу. Так, за даним методом найкращі фінансові результати ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» отримає при 100 % частці власного капіталу, або ж у співвідношенні 80/20 на користь власних джерел фінансування.

Спостерігається закономірність щодо зменшення чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» при зростанні частки позикового капіталу. Тому можемо констатувати, що зі збільшенням позикового капіталу знижуються фінансові результати ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Найкращий показник чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» матиме за умови 100 % частки власного капіталу. У такому разі очікується чистий прибуток в розмірі 169,74 тис. грн. та рентабельності власного капіталу в 12,3 %. Також досить прийнятні фінансові показники ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» матиме за умови 80 % власного капіталу та 20 % позикового капіталу. За цієї умови чистий прибуток товариства становитиме 141,45 тис. грн., а чиста рентабельність власного капіталу – 10,25 %. На рисунку 3.2 наведемо прогноз розміру чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за різної структури капіталу.

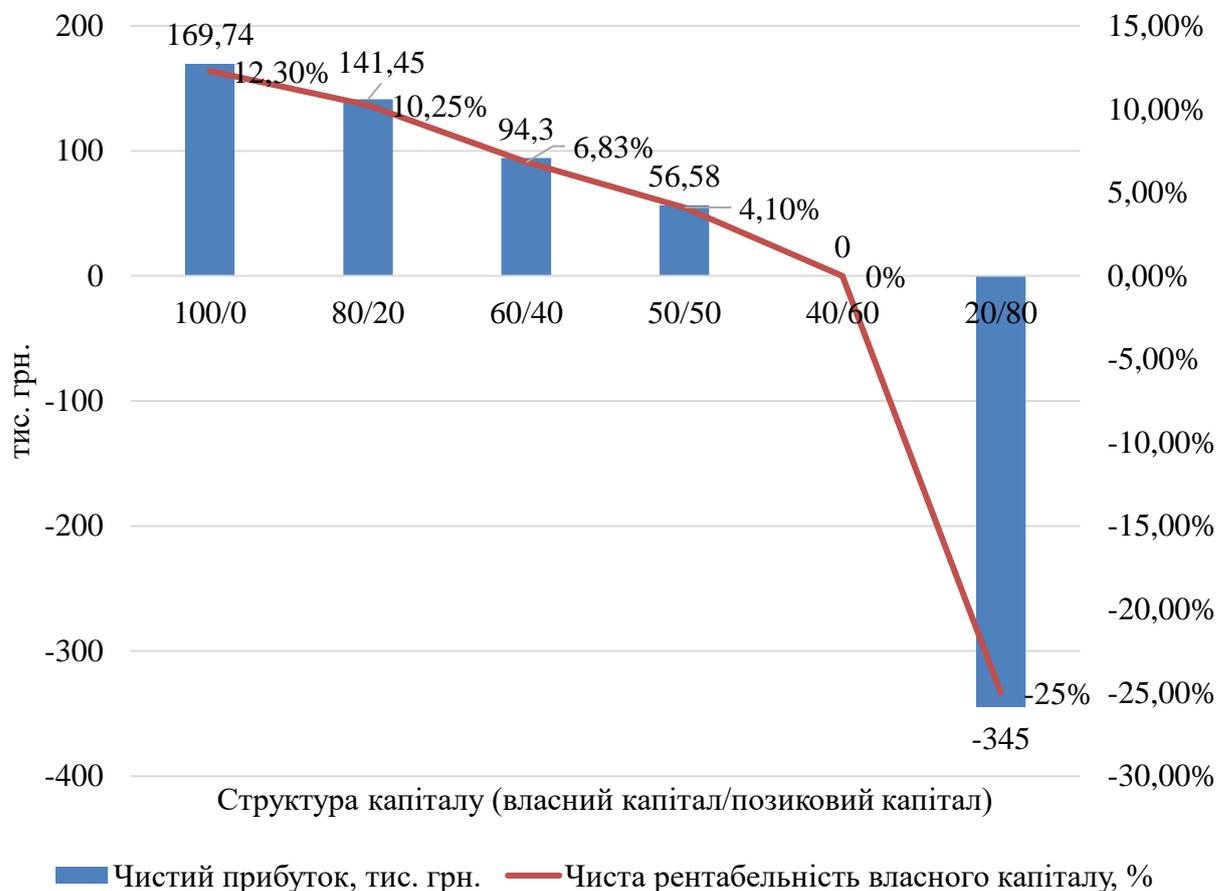

Рис. 3.2. Прогноз розміру чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за різної структури капіталу

Фінансовий ліверидж за умови співвідношення власного капіталу та позикового капіталу в 80/20 складе 1,5, що є прийнятним. За умови зростання позикового капіталу фінансовий левєридж також зростатиме, що свідчитиме

про високий ризик залучення фінансових ресурсів зовнішніх джерел фінансування.

Проведені розрахунки також показують, що найвищі показники прибутковості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» матиме за умови формування фінансових ресурсів лише з власного капіталу. Водночас для товариства така структура не є оптимальною, так як це звужує господарську діяльність. Науковцями доведено, що успішного функціонування можна домогтися виключно за умови формування фінансових ресурсів як з власного, так і позикового капіталу. Формуючи структуру капіталу підприємства повинні виходити з урахування переваг та недоліків власного та позикового капіталу. На рисунку 3.3 наведемо переваги та недоліки власного капіталу як джерела фінансування господарської діяльності підприємства.

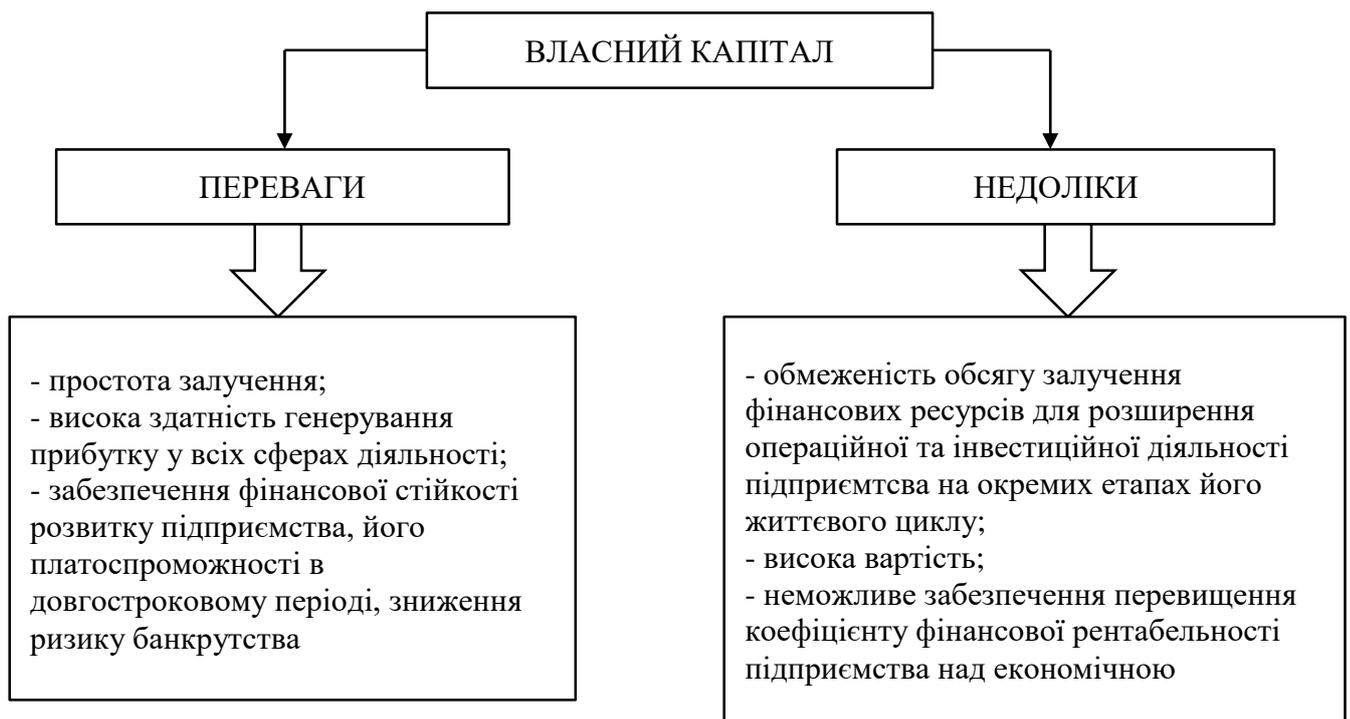

Рис. 3.3. Переваги та недоліки власного капіталу як джерела фінансування господарської діяльності підприємства

Найбільш стабільним є підприємство, яке використовує лише власний капітал, оскільки коефіцієнт автономії в такому випадку дорівнює одиниці. Але темпи розвитку подібних підприємств обмежені, оскільки власний капітал не

може забезпечити необхідного додаткового обсягу активів в періоди сприятливої кон'юнктури ринку. Саме тому ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» важливо залучати у свою діяльність й позиковий капітал. Переваги та недоліки останнього наведемо на рисунку 3.4.

Рис. 3.4. Переваги та недоліки позикового капіталу як джерела фінансування господарської діяльності підприємства

Зважаючи на результати проведених розрахунків можемо констатувати, що ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» потрібно нарощувати обсяги власного капіталу та мінімізувати розмір позикового капіталу. При цьому повністю від позикового капіталу не слід відмовлятися. Найбільш оптимальним для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є така структура капіталу, за якої частка власного капіталу складатиме 80 %, а позикового 20 %.

Таким чином, з метою підвищення прибутковості та рентабельності діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити формування збалансованої структури джерел фінансових ресурсів. За допомогою розрахунку середньозваженої вартості капіталу та коефіцієнтів рентабельності визначено, що найбільш оптимальним для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» буде нарозумання власного капіталу до 80 % у

загальній питомій вазі джерел фінансування та відповідно зменшення частки позикового капіталу до 20 %. Тоді, як за результатами 2019 р. спостерігається діаметрально протилежна ситуація, адже частка власного капіталу становить лише 22,07 %. Внаслідок такої ситуації фінансова політика ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є досить ризиковою та не приносять очікуваних дивідендів. Досліджуваному товариству з метою підвищення розміру власного капіталу слід працювати над зростання чистого прибутку. Прибуток є основним джерелом нарощування власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Також на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» важливо забезпечити підвищення ефективності використання фінансових ресурсів товариства. Оскільки це прямо впливає на кінцеві результати ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

3.2. Практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Сьогоднішні умови господарювання характеризуються кризовими явищами. До того ж пандемія Covid-19 негативно вплинула на діяльність усіх підприємств. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» постійно зустрічається з проблемою пошуку нових клієнтів, зменшення собівартості реалізації тощо. Однією з головних умов гарантування його успіху є забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів.

Управління фінансовими ресурсами ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» може вважатися досить ефективною лише в тому разі, якщо вона надасть змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства.

Основні напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» наведено на рисунку 3.5.

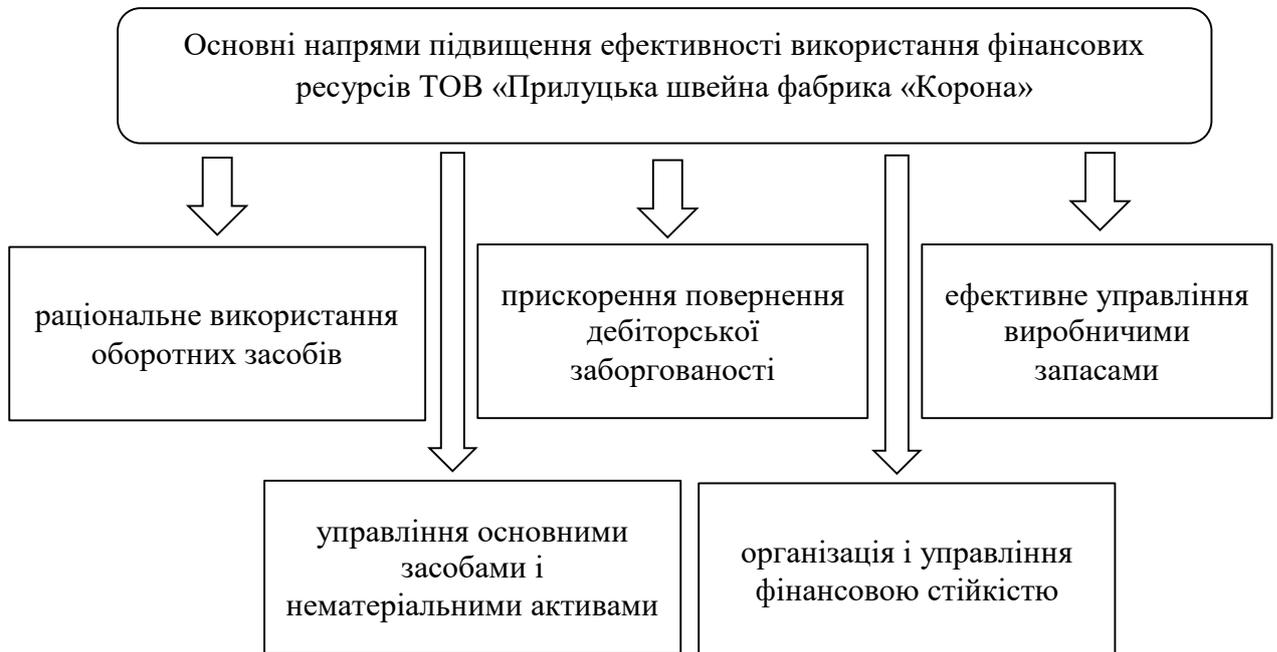

Рис. 3.5. Основні напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Кожному з цих напрямків притаманні свої цілі, які, як правило, повинні збігатися між собою з метою стабілізації та підвищення ефективності функціонування підприємства. Так, ефективність використання фінансових ресурсів характеризується оборотністю активів і показниками рентабельності. Ефективність управління фінансовими ресурсами ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» можна підвищувати, зменшуючи термін оборотності і підвищуючи рентабельність за рахунок зниження витрат і збільшення виручки. Прискорення оборотності оборотних коштів не вимагає капітальних витрат і призводить до зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.

Можливі варіанти пришвидшення оборотності оборотних коштів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» визначено наведено на рисунку 3.6.

Рис. 3.6. Можливі варіанти пришвидшення оборотності оборотних коштів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Система функціонування фінансових ресурсів пов'язана з прийняттям рішень щодо раціональної структури засобів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» – визначення напрямів фінансування. Один зі способів економії оборотного капіталу, а отже підвищення його оборотності, полягає в удосконаленні управління запасами, що можна віднести до іншого напрямку підвищення ефективності фінансових ресурсів.

Для оптимального управління запасами ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» необхідно вжити ряд заходів, наведених на рисунку 3.7.

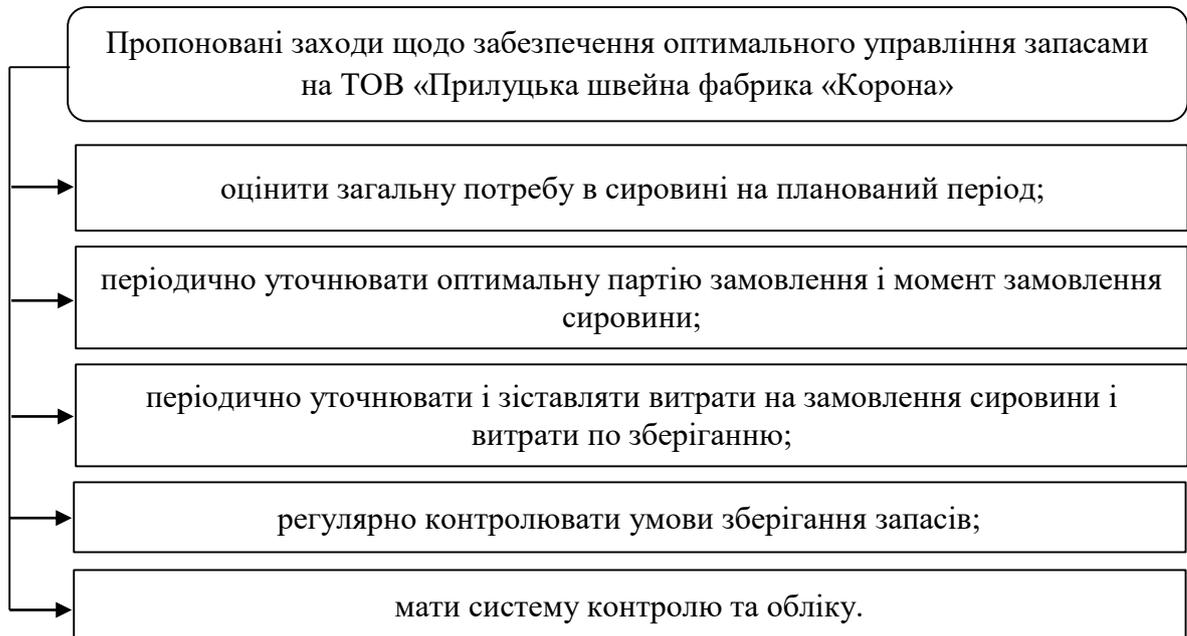

Рис. 3.7. Пропоновані заходи щодо забезпечення оптимального управління запасами на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» вагомою проблемою також є нарощування розміру власного капіталу та підвищення фінансової стійкості й фінансової незалежності. Аналіз структури балансу товариства показав, що на товаристві спостерігають значні розміри запасів та дебіторської заборгованості, у той час як відчутний суттєвий дефіцит найбільш ліквідних активів – грошових коштів та їх еквівалентів. Вагомим способом зростання грошових коштів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є зменшення дебіторської заборгованості. Тобто це ті кошти, які покупці винні товариству за придбану продукцію чи отримані послуги. Завжди існує ризик, що частина дебіторської заборгованості не буде повернена. У свою чергу продаж продукції ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» з відтермінуванням оплати забезпечує зростання обсягів збуту.

Вагомим способом збільшення припливу коштів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» буде скорочення дебіторської заборгованості. Результати аналізу фінансового стану, проведеного в п. 2.2, встановлено, що на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» занадто високий рівень невиправданої дебіторської заборгованості за реалізовану продукцію і має тенденцію до зростання. Так, у 2019 р. вона становила 139 тис. грн., Щоб оптимізувати роботу з дебіторами на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона», необхідно виконати певну послідовність дій.

Нами визначено основні дії та заходи, які потрібно здійснити ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» з метою оптимізації дебіторської заборгованості на досліджуваному товаристві (рис. 3.8).

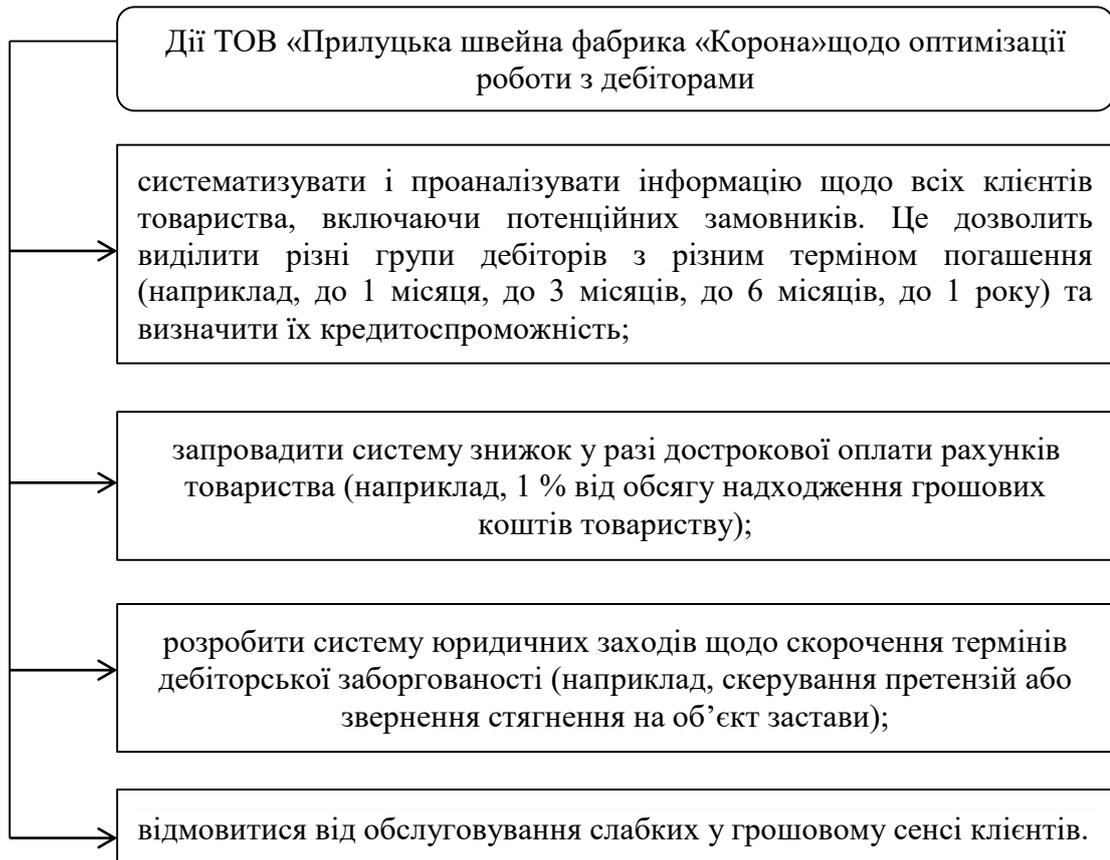

Рис. 3.8. Рекомендовані заходи щодо оптимізації дебіторської заборгованості на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Прискорення оборотності активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона», забезпечення формування економічного обґрунтованих розмірів

запасів та дебіторської заборгованості є основою для забезпечення підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на досліджуваному товаристві.

У таблиці 3.3 можемо представити комплекс окремих заходів щодо управління складовими оборотних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

Таблиця 3.4

Програма управління окремими структурними елементами оборотних активів
ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона»

Елемент оборотних активів	Основні проблеми	Необхідні заходи для підвищення ефективності управління
Управління запасами та матеріалами	Надлишковий рівень запасів; Значні витрати на купівлю та зберігання запасів; Проблеми при реалізації готової продукції.	1) Скорочення обсягів і нормування запасів: - виявлення та скорочення неліквідних запасів; - оптимізація номенклатури товарно-матеріальних цінностей, розробка заходів по скороченню запасів до оптимального рівня. 2) Зниження вартості закупок: - аудит існуючих постачальників, пропонування альтернативних джерел і схем закупок, направлених на зниження цін; - оптимізація логістичних схем, що зменшують витрати на доставку та зберігання запасів. 3) Продаж нереалізованої готової продукції шляхом: - впровадження значних знижок; - введення рекламних акцій тощо.
Дебіторська заборгованість	Відсутня дієва система контролю платежів.	1) Аналіз ринку, порівняння ситуацій у конкурентів, визначення кращих умов оплати. 2) Розробка та впровадження ефективних методів контролю платежів, автоматизований облік розміру дебіторської заборгованості.
Грошові кошти та їх еквіваленти	Нестача найбільш ліквідних активів на товаристві; Низький рівень платоспроможності та ліквідності.	1) Формування страхових обов'язкових резервів для покриття непередбачуваних витрат. 2) Збільшення каналів надходження коштів та зменшення обсягів їх витрачання. 3) Прогнозування потреби у грошових коштах на плановий період

Впровадження комплексу наведених вище заходів допоможе ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» поліпшити фінансовий стан

товариства, підвищити фінансову стійкість та платоспроможність. Так, як відбудеться зростання грошових коштів товариства. Досліджуваному товариству слід працювати над зростанням вхідних фінансових ресурсів та зменшення вихідних. Виходячи з розроблених пропозицій у таблиці 3.4 порівнюємо наявну структуру фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» з прогноною.

Таблиця 3.3

Порівняння наявної структури фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» з прогноною

Показник	2019 р.		Плановий період		Відхилення		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	Темп зростання, %	У питомій структурі, %
Оборотні активи, у т.ч.:	3339	100	3339	100	0	х	0
запаси	2877	86,16	876	26,24	-2001	-69,55	-59,92
дебіторська заборгованість	139	4,16	80	2,40	-59	-42,45	-1,76
грошові кошти	105	3,14	2165	64,84	2060	1961,9	61,7
інші оборотні активи	218	6,53	218	6,53	0	0	0
Джерела фінансування:	6253	100	6253	100	0	х	0
власний капітал	1380	22,07	2536	40,56	1156	83,77	18,49
довгострокові зобов'язання	162	2,59	1450	23,19	1288	795,06	20,6
поточні зобов'язання	4711	75,34	2267	36,25	-2444	-51,88	-39,09

Відповідно до плану прогноуються якісні зміни в структурі оборотних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» та джерелах фінансування досліджуваного товариства. Зокрема, суттєво повинні знизитися обсяги запасів та дебіторської заборгованості завдяки покращенню управління ними, у свою

чергу зростуть грошові кошти, які є найбільш ліквідними активами. Що стосується джерел фінансування, то прогнозується зростання частки власного капіталу, а також довгострокових зобов'язань, у той час як поточні зобов'язання зменшаться.

З підвищенням ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» не розривно пов'язане загальне зростання прибутковості товариства. Тому товариству також слід вносити зміни у його основні складові сфери: виробництво, маркетинг, кадри, фінанси. На рисунку 3.9 наведемо пропозиції щодо підвищення прибутковості товариства за його основними сферами управління.

ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід постійно працювати над підвищенням прибутковості. По-перше, прибуток виступає головним джерелом зростання вартості власного капіталу.

По-друге, завдяки прибутку товариство має змогу розвиватися, впроваджувати останні досягнення науки та техніки у свою діяльність, активізувати інноваційну діяльність тощо. По-третє, зростання прибутковості позитивно впливає на загальний фінансовий стан підприємства. Сьогодні прибуток є найбільш важливою величиною для будь-якого комерційного підприємства. Такі економічні категорії як «прибуток» та «фінансові ресурси» нерозривно пов'язані між собою.

Найбільш важливою умовою підвищення прибутковості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є активне залучення останніх досягнень науки та техніки, тобто активізація інноваційної діяльності. Сьогодні на ринках доступні новітні технології, які дозволяють швейним підприємствам зменшити рівень відходів, мінімізувати собівартість виробництва, збільшити обсяги виробництва, підвищити продуктивність праці тощо. Зокрема, це стосується нових швейних машин, які є набагато продуктивнішими від тих, що використовуються товариством.

Рис. 3.9. Пропозиції щодо підвищення прибутковості ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» за його основними сферами управління

Вважаємо, що ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід формувати резервний фонд, у який відраховуватимуть щорічно 5 % від розміру чистого прибутку. Ці кошти необхідно у подальшому спрямовувати на інноваційну діяльність товариства, залучають новітні технології. Інвестиції у нові технології у перпективі допоможуть товариству нарощувати обсяги своєї діяльності та прибуток, відповідно збільшувати й розмір власного капіталу. На рисунку 3.10 спрогнозуємо розмір чистого прибутку та відрахувань на формування резервного фонду. Це здійснимо за допомогою методу

екстраполяції, що передбачає перенесення тенденції зміни звітних років на наступні.

Рис. 3.10. Прогноз розміру чистого прибутку ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» та відрахувань на формування резервного фонду

Як бачимо, розміри резервного фонду будуть залежати повністю від чистого прибутку отриманого ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Зі зростанням чистого прибутку зростатимуть й розміри відрахувань у рефервний фонд.

Таким чином, з метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити раціональне управління оборотними активами. Зокрема, пропонується здійснити заходи спрямовані на зменшення розмірів запасів та дебіторської заборгованості, що забезпечить зростання грошових коштів. Це позитивно відобразиться на фінансову стійкість та ліквідність ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Окрім того запропоновано щорічно відраховувати 5 % з прибутку на активізацію інноваційної діяльності (зокрема оновлення основних засобів, купівля нових швейних машин тощо). ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід також працювати над зростання прибутковості, так як він є головним джерелом збільшення власних фінансових ресурсів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи запропоновано шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

1. Визначено резерви збільшення фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». З метою підвищення прибутковості та рентабельності діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити формування збалансованої структури джерел фінансових ресурсів. За допомогою розрахунку середньозваженої вартості капіталу та коефіцієнтів рентабельності визначено, що найбільш оптимальним для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» буде нарозування власного капіталу до 80 % у загальній питомій вазі джерел фінансування та відповідно зменшення частки позикового капіталу до 20 %. Тоді, як за результатами 2019 р. спостерігається діаметрально протилежна ситуація, адже частка власного капіталу становить лише 22,07 %. Внаслідок такої ситуації фінансова політика ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є досить ризиковою та не приносять очікуваних дивідендів.

2. Запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити раціональне управління оборотними активами. Зокрема, пропонується здійснити заходи спрямовані на зменшення розмірів запасів та дебіторської заборгованості, що забезпечить зростання грошових коштів. Це позитивно відобразиться на фінансову стійкість та ліквідність ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Окрім того запропоновано щорічно відраховувати 5 % з прибутку на активізацію інноваційної діяльності (зокрема оновлення основних засобів, купівля нових швейних машин тощо). ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід також працювати над зростання прибутковості, так як він є головним джерелом збільшення власних фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження виконано усі поставлені на початку роботи завдання, а також досягнута мета. На основі цього отримано наступні результати.

1. Будь-яка господарська діяльність підприємства не може існувати без фінансових ресурсів. Їх наявність є однією з головних передумов щодо створення підприємства та ведення ним господарської діяльності. Фінансові ресурси підприємства – це всі кошти компанії, накопичені при розподілі та перерозподілі доходів і прибутку, накопичені в цільових джерелах і перетворені у відповідну матеріальну форму, або призначені для певних витрат для забезпечення безперервності розширеного відтворення. Вони важливі як безпосередньо підприємства, так і держави, суспільства, окремої людини, домогосподарства. Тому фінансові ресурси можуть розглядатися з різних підходів та позицій. Проведений аналіз наукової літератури дозволив виділити шість основних функцій фінансових ресурсів підприємства: стартову, виробничу, фінансову, гарантійну, захисну та вартісну.

2. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання можуть мати різну структуру в залежності від галузевої приналежності підприємства, фінансової політики, цілей та інших факторів. У загальному структура фінансових ресурсів визначається джерелами їх формування, які використовує підприємство. Найчастіше фінансовими джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та позикові кошти. До власних належать амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, внески акціонерів тощо. Найкраще, коли підприємство має можливість самостійно генерувати фінансові ресурси у процесі фінансово-господарської діяльності, яким є нерозподілений прибуток. До позикових коштів відносять короткострокові та довгострокові кредити банків, які залучаються на тимчасовій основі та повинні бути гарантовані активами підприємства. Успішність підприємства значною мірою визначається

вмінням його знайти відповідний баланс між часткою власних та позикових фінансових ресурсів.

3. На підприємствах слід проводити систематичний аналіз та оцінку ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Для цього рекомендовано використовувати розрахунок ряду показників, а саме: ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Інформаційною базою для проведення такої оцінки служить фінансова та статистична звітність суб'єкта господарювання. Таку оцінку слід проводити у динаміці за 3-5 років, що дозволяє прослідкувати зміну ефективності використання фінансових ресурсів. Єдиної методики щодо аналізу та оцінки фінансових ресурсів не існує, підприємства вають змогу самостійно обирати потрібні суб'єкти господарювання для розрахунку, які їм здаються найбільш потрібними.

4. Надана загальна характеристика діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона», яка є одним з передових підприємств у сфері швейного виробництва. Основним видом діяльності є виробництво одягу, товариство реалізовує продукцію як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Організаційна структура управління ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є лінійно-функціональною та націлена на досягнення поставлених цілей. Аналіз основних фінансових результатів показав, що незважаючи на загальне зменшення чистого доходу від реалізації продукції кінцею фінансових результат, а саме чистий прибуток протягом 2017-2019 рр. зростає з 162 тис. грн. до 201 тис. грн.

5. Проведено аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Активи ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» складаються з необоротних та оборотних активів. Протягом 2017-2019 рр. спостерігається тенденція щодо зростання частки необоротних активів завдяки впровадженню нових технологій. Частка необоротних активів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» у 2019 р. складала 46,6 %, а оборотні – 53,4 %. Оборотні активи переважно формуються з важколіквідних

активів – запасів, тоді як на грошові кошти існує дефіцит. Що стосується джерел формування фінансових ресурсів, то ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» використовує як позиковий, так і власний капітал. Частка останніх постійно зростає, а перших – зменшується. У 2019 р. частка позикового капіталу складала 77,93 %, а власного капіталу – 22,07 %. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід у подальшому працювати над зростанням власного капіталу, що забезпечить збільшення його фінансової незалежності.

6. Здійснено аналіз ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Досліджуване товариство має досить вагомі проблеми у питанні забезпеченості своєї діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт фінансової автономії хоч і зростає, але у 2019 р. складає лише 0,22 грн./грн. Також на товаристві спостерігається хронічний дефіцит найбільш ліквідних активів, що не дозволяє оперативно розраховувати з кредиторами. Власне висока заборгованість товариства та його залежність від позикових коштів є головною проблемою ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» протягом 2017-2019 рр. Баланс товариства є неліквідним, а тип фінансової стійкості визначається кризовим. Виникає необхідність щодо зростання частки власного капіталу та найбільш ліквідних активів. Зважаючи на зазначене слід запропонувати конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності використання та формування фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

7. Визначено резерви збільшення фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». З метою підвищення прибутковості та рентабельності діяльності ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити формування збалансованої структури джерел фінансових ресурсів. За допомогою розрахунку середньозваженої вартості капіталу та коефіцієнтів рентабельності визначено, що найбільш оптимальним для ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» буде нарощування власного капіталу до 80 % у загальній питомій вазі джерел фінансування та відповідно зменшення частки позикового капіталу до 20 %. Тоді, як за результатами 2019 р. спостерігається

діаметрально протилежна ситуація, адже частка власного капіталу становить лише 22,07 %. Внаслідок такої ситуації фінансова політика ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» є досить ризиковою та не приносять очікуваних дивідендів. Досліджуваному товариству з метою підвищення розміру власного капіталу слід працювати над зростання чистого прибутку. Прибуток є основним джерелом нарощування власного капіталу ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона».

8. Запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід забезпечити раціональне управління оборотними активами. Зокрема, пропонується здійснити заходи спрямовані на зменшення розмірів запасів та дебіторської заборгованості, що забезпечить зростання грошових коштів. Це позитивно відобразиться на фінансову стійкість та ліквідність ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». Окрім того запропоновано щорічно відраховувати 5 % з прибутку на активізацію інноваційної діяльності (зокрема оновлення основних засобів, купівля нових швейних машин тощо). ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона» слід також працювати над зростання прибутковості, так як він є головним джерелом збільшення власних фінансових ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print> (дата звернення: 15.05.2021)
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. Ст.144.
3. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07 червня 1996 р. № 236/96-ВР (зі змінами та доповненнями) / Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 49. Ст. 164. 37 с.
4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 02.05.2021)
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13 (дата звернення: 12.05.2021)
6. Афонська Т., Яковлева А. Сучасний тлумачний словник української мови. Київ: Словники від А до Я, 672 с.
7. Багацька К.В., Говорушко Т.В. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: АртЕк, 2014. 320 с.
8. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та виробництво у виробничій сфері: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2012. 292 с.
9. Бердинець М.Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 352 с.
10. Близнюк О.П. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібною торгівлі: монографія. Харків: Іванченко І. С., 2016. 253 с.

11. Богданович О.Г. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. №1. С. 45-58.
12. Богма О.С., Павлова А.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. №1(13). С. 195-199.
13. Боднар О.А., Кучер В.А. Особливості формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. *Modern Economics*. 2017. № 6. С. 6-14.
14. Бражник Л.В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 778-783.
15. Бровко Л.І., Фоврій Ю.В. Проблеми формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2016. 1 (28). С. 23-25.
16. Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 23(1). С. 47-50
17. Вдовенко Л.О., Михальчишин М.С., Степовий В.О. Роль фінансового менеджменту в діяльності підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 13. С. 11-14.
18. Власова Н.О. Методичні підходи до визначення потреби в обігових активах на підприємствах роздрібної торгівлі. *Торгівля і ринок України*. 2011. Вип. 32. С. 158-165.
19. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2014. 258 с.
20. Вовк В.М., Лип'яніна М.В. Планування як важливий елемент системи фінансового менеджменту на підприємстві. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону : фінансова політика та інвестиції: зб. наук. пр.* Випуск XVI. №1. Київ: СЕУ / Рівне: НУВГП, 2010. С. 168-178.

21. Вожжов А.П., Сорокіна С.В. Управління фінансами суб'єктів господарювання: практикум. Київ: Знання, 2014. 324 с.
22. Волинчук Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 11 (2). С. 96-101.
23. Гавриленко П.П. Удосконалення фінансового менеджменту в контексті інноваційного розвитку підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Випуск 25, 4. С. 199-204.
24. Гаврилко П.П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2016. № 3. С. 131-132.
25. Ганечко І.Г. Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 244 с.
26. Гвоздеї Н.І., Бондарчук І.С., Вінницька О.А. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Тернопільський національний економічний університет. Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка»*. 2018. Том 28. № 1. С. 216-221
27. Глушко А.Д., Філіп М.Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки : електрон.наук. фах. вид.* Миколаїв, МНУ, 2018. № 23. URL: <http://global-national.in.ua/issue-23-2018/31-vipusk-23-cherven-2018/4142-glushko-a-d-filip-m-f-naukovo-metodichni-pidkhodi-do-analizu-finansovikh-resursiv-pidpriemstv> (дата звернення: 17.05.2021)
28. Грабовецький Б.Є., Шварц І.В. Фінансовий аналіз та звітність: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2011. 281 с.
29. Григораш Т.Ф., Сокальська Є.С., Шабала А.В. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економічні науки*. 2014. № 10 (13). С. 59-61.
30. Григораш Т.Ф. Формування джерел фінансових ресурсів підприємства та управління ними. *Молодий вчений*. 2014. № 11(14). С. 54-56.

31. Гриценко Л.Л., Дейнека О.В., Боярко І.М. Фінанси підприємств: практикум: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2015. 285 с.
32. Гудзь О.Є., Стецюк П.А. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 32. С. 330-340.
33. Гуткевич С.О. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання. *Вісник Національного університету водного. господарства та природокористування*. 2012. Вип. 2 (58). С. 33-39.
34. Дмитришин М.В., Данилишин М.М. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. Вип. 11(2). С. 131-138
35. Домбровська С.О. Тенденції системи формування фінансових ресурсів підприємств України та шляхи її вдосконалення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Економіка, політологія, історія*. 2015. № 2(222). С. 42-54.
36. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1. С. 75-85.
37. Дудар А.А., Вакульчик О.М. Аналіз та оптимізація структури капіталу з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С.878-882.
38. Євтушенко М.В. Роль формаційного забезпечення в процесі фінансової діагностики. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 12(163). С. 175-180.
39. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42-45.
40. Завора Т.М. Фінансовий аналіз: опорний конспект лекцій. Полтава: ПолтНТУ, 2010. 118 с.
41. Захаренко Н. С. Інструменти управління фінансовими ресурсами промислових підприємств. Теоретичні і практичні аспекти економіки та

інтелектуальної власності: збірник наукових праць: у 3-х т. / ПДТУ. – Маріуполь, 2011. Т. 3. С. 94-97.

42. Зеліско, І.М. Генезис та еволюція економічної категорії «фінансові ресурси». *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 24. С. 15-18.

43. Зінченко О. А. Удосконалення підходів до формування механізму управління фінансовими результатами підприємства. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. 2012. Вип. 32 (2). С. 8-10.

44. Катан Л.І., Сидоренко А.І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування. *Ефективна економіка*. 2014. № 6. С. 101-105.

45. Квасницька Р.С. Інструментарій та методи оптимізації цільової структури капіталу підприємства. *Економіст*. 2015. № 5. С. 73-75.

46. Кірсанова А.М., Точонов І.В. Фінансові ресурси підприємства та ефективність їх використання. *Збірник наукових праць ДонНАБА*. 2015. № 1. С. 116-122.

47. Кнейслер О.В. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Вип. 24. 2013. С. 169-173.

48. Колотуха С.М., Бречко В.П., Кравцова Л.Л. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: формування та використання в умовах економічної нестабільності. *Вісник Київського інституту бізнесу та технологій*. 2016. Вип. 1. С. 29-37.

49. Коць О.О., Цікайло М.А. Ефективність використання оборотних активів українськими підприємствами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.10. С. 218-224.

50. Кравченко О.А. Удосконалення системи фінансового менеджменту на промисловому підприємстві. *Фінанси*. 2016. С. 119-123

51. Ксьодз С.М., Спригіна О.В. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 612-614.

52. Курінна О.В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка*. 2013. Вип. 2. С. 140-148.
53. Кустріч Л.О. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні. *Агросвіт*. 2018. № 1. С. 18-24.
54. Лапа А.Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. 2013. № 4. С. 289-297.
55. Леось О., Коваль І. Механізм формування фінансових ресурсів підприємств. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 1(16). С. 119-126.
56. Лойко В.В., Несенюк Є.С. Шляхи збільшення обсягу прибутку та підвищення дієвості управління прибутком промислового підприємства в сучасних умовах господарювання. *Міжнародний науковий вісник (International Scientific Journal)*. 2015. № 7. С. 70-82.
57. Малій О.Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С.71-74.
58. Матвеева Н.В., Первухін П.К. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 2. С. 17-21
59. Мельничук К.В., Сігайнов А.О. Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства та їх класифікація. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. №10. С. 91-95.
60. Міняйленко І.В., Ноченко О.А. Особливості оптимізації структури капіталу підприємств агропромислового комплексу. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*. 2014. № 1 (4). С. 311-317.
61. Мішина С. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2015. С. 8.

62. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ. Київ: КНТЕУ, 2014. 535 с.
63. Нечипоренко А.В., Рибалкіна А.О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8361>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.8 (дата звернення: 11.05.2021)
64. Олійник К.А. Фінансове забезпечення малих сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04. Миколаїв, 2013. 23 с.
65. Отенко І.П., Азаренком Г.Ф., Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 155 с.
66. Павленко О.П. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. *«Молодий вчений»*. 2017. № 10 (50). С. 981-984.
67. Петрицька О. Місце стратегічного фінансового аналізу у формуванні фінансової стратегії підприємства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 1. С. 230-234.
68. Пилипенко О.В., Соколова Е.О. Методичні підходи до оцінки і оптимізації структури капіталу підприємства залізничного транспорту. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. 2016. Вип. 35. С. 97-114
69. Піхняк Т.А., Божок А.В. Залучення позикових коштів підприємствами: проблеми та основні шляхи їх вирішення. *Молодий вчений*. 2014. № 7(10). С. 69-71.
70. Погожа Н.В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. № 2(45). С. 146-147.
71. Попович Д.В., Черковська Ю.Б. Проблеми та шляхи підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (1). С. 380-384.

72. Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2015. 312 с.
73. Ребець О.М. Оцінка формування фінансових ресурсів підприємства в умовах ринку. *Часопис Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: науковий журнал*. 2010. Вип. 2. С. 187-196.
74. Рекрут С. В. Оптимізація та ефективність використання фінансових ресурсів у процесі інноваційної діяльності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. №7/8. С. 72-75
75. Рибалко Н. О. Фінансові ресурси підприємств: грошові кошти чи щось більше. *Загальні питання економіки*. 2014. С. 28-31.
76. Роєнко К.В., Свистун Л.А. Особливості та проблеми формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільної економіки. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1285-1289.
77. Свірідова С.С., Каланжова О.П. Структура фінансового капіталу підприємства та шляхи її оптимізації. *Праці Одеського політехнічного університету*. 2019. № 2. С. 262-267 .
78. Сіменко І.В., Косова Т.Д. Аналіз господарської діяльності. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 384 с.
79. Стороженко О.О., Шейко О.П., Романенко Т.В. Теоретичні аспекти формування, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2018. Вип. 29(2). С. 133-137.
80. Тарасенко І.О., Любенко Н.М. Фінанси підприємств: підручник. Київ: КНУТД, 2015. 360 с.
81. ТОВ «Прилуцька швейна фабрика «Корона». URL: <https://opendatabot.ua/c/00310137> (дата звернення: 11.05.2021)
82. Ушакова Н.П. Особливості структури оборотних активів підприємств торгівлі та її оцінка. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2012. Вип. 1 (1). С. 272-279.

83. Фальченко О.О., Артеменко О.І. Особливості формування фінансових результатів. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2015. № 26. С. 154-157.
84. Хачатурян С. В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. *Фінанси України*. 2016. № 4. С. 77-81.
85. Шевченко В.О. Напрями використання фінансових ресурсів підприємств. *Фінансове право*. 2014. № 5. С. 126-133.
86. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Київ: Ліра, Київ: Знання. 2015. 301с.
87. Шкробот М.В. Визначення економічної сутності поняття «фінансові ресурси». *Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет*. 2011. Вип. 8. Частина 1. С. 339-342.
88. Шурпенкова Р.К., Калайтан Т.В. Рейтингова оцінка фінансових ресурсів підприємства. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 2 (124). С.147-150.
89. Щербань О.Д. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. *Економіка та держава*. 2017. №12. С.82-88.
90. Яременко В.Г. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 19(3). С. 158-162.
91. Kosinova N.N. Development of Methodological Approach to Enterprise's Financial Strategy Based on Comprehensive Evaluation of Its Strategic Potential. *European Research Studies Volume XIX, Issue 2, Special Issue*. 2016. Issue 2. pp. 21-33.
92. Kuzheliev M. O., Zherlitsyn D. M., Zhytar M. O. Formalization Of Dynamic Relations Between Enterprise Financial Indicators. *Independent Auditor*. 2016. № 16 (II). P. 18-26.

ДОДАТКИ